

II

(Tiesību akti, kuri pieņemti, piemērojot EK/Euratom līgumus, un kuru publicēšana nav obligāta)

LĒMUMI

KOMISIJA

KOMISIJAS LĒMUMS

(2007. gada 10. maijs)

par valsts atbalstu C 2/06 (ex N 405/05), ko Grieķija vēlas īstenot attiecībā uz OTE brīvprātīgās priekšlaicīgās pensionēšanās shēmu

(izziņots ar dokumenta numuru K(2007) 1436)

(Autentisks ir tikai teksts grieķu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2008/722/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 88. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

aicinājusi ieinteresētās personas iesniegt savus apsvērumus saskaņā ar minētajiem noteikumiem⁽¹⁾ un, ņemot vērā to izteiktos apsvērumus,

tā kā:

jumu, iesniedza papildu informāciju vēstulē, kas tika reģistrēta Komisijā 2005. gada 9. novembrī. Turklāt 2005. gada 22. decembrī Grieķijas iestādes papildināja iepriekš minēto atbildi, sniedzot papildu ziņas.

(3) Komisija 2006. gada 8. februāra vēstulē informēja Grieķiju, ka ir nolēmusi sākt EK līguma 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru attiecībā uz konkrēto pasākumu, un pieprasīja ziņas par vairākiem jautājumiem.

(4) Komisijas lēmums sākt procedūru tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*⁽²⁾. Komisija aicināja ieinteresētās personas iesniegt apsvērumus.

I. PROCEDŪRA

(1) Grieķijas iestādes 2005. gada 11. augustā reģistrētā vēstulē paziņoja, ka Grieķijas valsts plāno veikt finansiālu ieguldījumu brīvprātīgās priekšlaicīgās pensionēšanās shēmā, ko OTE piedāvā noteiktām darbinieku kategorijām.

(2) Komisija 2005. gada 23. septembra vēstulē pieprasīja papildu informāciju par paziņoto pasākumu. Grieķijas iestādes, pieprasījušas un saņēmušas termiņa pagarinā-

(5) Grieķija 2006. gada 3. maijā iesniedza savus apsvērumus un iepriekšminētajā lēmumā pieprasīto informāciju. Papildu informācija tika iesniegta 2006. gada 14. jūlijā, 2006. gada 2. augustā un 2006. gada 3., 5., 6. un 9. oktobrī.

(6) Komisija 2006. gada 31. jūlijā saņēma apsvērumus no vienas ieinteresētās personas, kas vēlējās palikt anonīma, un nosūtīja tos Grieķijai, dodot iespēju atbildēt.

⁽¹⁾ OV C 151, 29.6.2006., 2. lpp.

⁽²⁾ Skatīt 1. zemsvītras piezīmi.

(7) Grieķija 2006. gada 18. oktobrī iesniedza atbildi uz minētās ieinteresētās personas paustajiem apsvērumiem. Komisija ar Grieķijas piekrišanu nosūtīja minēto atbildi ieinteresētajai personai.

II. SĪKS ATBALSTA APRAKSTS

1. Saņēmējs

(8) Grieķijas Telekomunikāciju organizācija (turpmāk tekstā – OTE) tika nodibināta 1949. gadā, un tā ir akciju sabiedrība, kuras akcijas kotējas Atēnu Fondu biržā un Ņujorkas (NYSE) un Londonas (LSE) fondu biržās.

(9) Līdz 2001. gada 1. janvārim, kad pilnībā liberalizēja Grieķijas telekomunikāciju tirgu, OTE bija vienīgais fiksēto balss sakaru pakalpojumu sniedzējs un telekomunikāciju tīklu īpašnieks Grieķijā, un tā pakalpojumu spektrs ietvēra vietējo, iekšzemes un starptautisko sakaru pakalpojumus. Šobrīd OTE darbojas gandrīz visos plaša elektronisko komunikāciju tirgus segmentos (fiksētie, mobilie sakari, internets, jūras un satelītu sakari) gan kā tīkla operators, gan kā pakalpojumu sniedzējs.

(10) Pēc tam, kad 2001. gada janvārī notika tirgus liberalizācija un tajā ienāca citi elektronisko komunikāciju pakalpojumu operatori, OTE tirgus daļa fiksētajiem balss sakariem pakāpeniski samazinājās no 94 % 2002. gadā līdz 73 % 2005. gada beigās⁽³⁾. Tirgus daļas samazināšanās, kā arī jaunas tehnoloģiju tendences, piemēram, pāreja no fiksētiem uz mobiliem sakariem, arī izraisīja OTE fiksēto ieņēmumu sarukumu no apmēram 3,4 miljardiem euro 2001. gadā līdz aptuveni 2,6 miljardiem euro 2005. gadā. Sarūkot ieņēmumiem, darbības izmaksas tomēr nesamazinājās, un 2004. gadā uzņēmumam pirmo reizi pastāvēšanas laikā bija darbības zaudējumi neto izteiksmē. Neraugoties uz to, OTE šobrīd joprojām ir vadošais operators fiksēto balss sakaru pakalpojumu jomā, un tam gandrīz ir monopolstāvoklis, jo šis uzņēmums vienīgais nodrošina piekļuvi tīklam fiksēto sakaru tirgū⁽⁴⁾.

⁽³⁾ Skatīt OTE 2005. gada pārskatu http://www.ote.gr/english/investorrelations/Files/OteAnnualReport05English_Final.pdf

⁽⁴⁾ Saskaņā ar pēdējo Komisijas izpildes ziņojumu "2005. gada septembrī bija 24 apstiprināti fiksēto balss sakaru operatori, no kuriem 13 komerciāli piedāvāja fiksētus balss sakaru pakalpojumus nomātā vai pašiem savā tīklā. To vidū ir vēsturiskais operators (OTE), bet nav iekļauti operatori, kas darbojas kā priekšapmaksas pakalpojumi tālārpārdevēji vai piegādātāji. Lai gan vēsturiskajam operatoram joprojām ir stipras pozīcijas fiksēto balss sakaru tirgū, konkurence ir ievērojami palielinājusies, par ko liecina fakts, ka vēsturiskā operatora tirgus daļa mazumtirdzniecības ieņēmumos saruka no 85 % 2003. gadā līdz 76 % 2004. gada decembrī, kad tirgū bija vēl trīs operatori, kuri kopā ar vēsturisko pakalpojumu sniedzēju pārvaldīja 90 % no tirgus." Skatīt pielikumu Komisijas paziņojumam Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un Sociālo Lietu Komitejai un Reģionu Komitejai – Eiropas elektronisko sakaru regulējums un tirgi 2005. gadā (11. ziņojums), COM(2006) 68, galīgā redakcijā, 120. lpp., http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommm/doc/implementation_enforcement/annualreports/11threport/sec_2006_193-vol1.pdf

(11) Grieķijā elektronisko sakaru tirgus liberalizāciju 2001. gada 1. janvārī nepapildināja OTE pilnīga privatizācija. Paziņojuma laikā Grieķijas valstij piederēja 38 % no uzņēmuma akciju kapitāla, savukārt atlikušais kapitāls piederēja Grieķijas institucionālajiem ieguldītājiem (12 %), starptautiskajiem ieguldītājiem (29 %), *Hellenic Exchangeable Finance S.C.A.* (11 %) un plašās sabiedrības pārstāvjiem (10 %). *Hellenic Exchangeable Finance* 2005. gada augustā pārdeva Grieķijas valstij savu 11 % daļu uzņēmumā OTE, veicot konvertējamu obligāciju darījumu. Grieķijas valsts 2005. gada 7. septembrī pārdeva 10 % daļu uzņēmumā OTE, samazinot savu daļu OTE līdz 38,7 %.

(12) Tomēr, neraugoties uz pilnīgu tirgus liberalizāciju un uzņēmuma daļēju privatizāciju, uz OTE joprojām attiecas vēl pirms liberalizācijas pieņemti likumi un ar arodbiedrībām noslēgti nolīgumi. Tā rezultātā OTE piemērojamajam tiesiskajam regulējumam ir dažas īpatnības salīdzinājumā ar tiesību aktiem, ko piemēro tā konkurentiem. Konkrētāk, a) OTE darbiniekiem *de facto* ir pastāvīgu darbinieku statuss⁽⁵⁾, un b) OTE ir darbaspēka papildu izmaksas, proti, augstākas darba devēja un darba ņēmēju sociālās apdrošināšanas iemaksas, augstākas algas darbiniekiem ar zemāku kvalifikāciju un augstāki kompensācijas maksājumi pensionēšanās gadījumā. Galvenie darba tiesību aspekti, kas attiecas uz OTE, ir izklāstīti 13. līdz 18. apsvērumā.

2. OTE piemērojamais darba tiesību režīms

(13) Šobrīd uz OTE attiecas vairāki īpaši likumi un darba koplīgumi, kas bija pieņemti pirms 2001. gada liberalizācijas un kas atšķiras no pašreizējiem darba tiesību aktiem, ko piemēro citām akciju sabiedrībām Grieķijā. Konkrētāk, OTE pienākumus pret darbiniekiem regulē a) Grieķijas darba tiesību akti, b) darba koplīgumi, par kuriem notikusi vienošanās starp OTE un tās darbinieku arodbiedrību (OME-OTE), lielākoties pirms tirgus liberalizācijas, un c) OTE vispārējie darba noteikumi.

(14) OTE piemērojamajiem darba tiesību aktiem piemīt dažas īpatnības salīdzinājumā ar tradicionālajiem noteikumiem.

⁽⁵⁾ OTE darbinieku drošā darbavieta ir paredzēta 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā Likumā Nr. 2257/94, ar kuru ratificēti OTE vispārējie darba noteikumi. Saskaņā ar minēto noteikumu 2. un 17. pantu OTE nevar vienpusēji izbeigt darba līgumu. Tas nozīmē, ka OTE nevar brīvi darboties tirgū, nosakot, kuriem darbiniekiem jāaiziet no darba, vai piespiežot tos vienpusēji aiziet no darba pēc juridiskas kompensācijas piedāvāšanas.

- (15) Pirmkārt, visiem darbiniekiem *de facto* ir pastāvīga darbinieka statuss. Vispārējo darba noteikumu 2. un 17. pantā paredzēts, ka OTE nevar vienpusēji izbeigt darba līgumu, lai samazinātu darbinieku skaitu. Saskaņā ar Grieķijas Likumu Nr. 2257/1994 OTE vispārējiem darba noteikumiem ir tāds pats juridisks spēks kā jebkuram citam Grieķijas likumam. Tā rezultātā OTE darbinieku statusu nevar mainīt, ja nav gūta to piekrišana un pieņemts tiesību akts, kas izmaiņām piešķirtu spēku.
- (16) Otrkārt, OTE jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksas par darbiniekiem, kas pieņemti darbā līdz 1992. gada 31. decembrim⁽⁶⁾, un šo iemaksu likme pārsniedz likmes, kas noteiktas parasti piemērojamajos sociālo un darba tiesību aktos. OTE darba devēja un darbaņēmēju iemaksas ir attiecīgi 25 % un 11 %, savukārt privātajā sektorā šīs likmes attiecīgi ir 13,33 % un 6,67 %. Darbiniekiem, kas pieņemti darbā pēc 1993. gada 1. janvāra, sociālās apdrošināšanas iemaksas ir tādas pašas kā privātajā sektorā.
- (17) Treškārt, pašlaik spēkā esošie vispārējie darba noteikumi aizliedz paaugstināt algu, pamatojoties uz apsvērumiem, kas nav saistīti ar darbinieka oficiālo kvalifikāciju un darba stāžu uzņēmumā. Tāpēc OTE nevar paaugstināt algu darbinieka ražīguma un/vai citu sasniegumu dēļ. Pamatojoties uz agrākajiem nolīgumiem ar arodbiedrībām, jaunie pieņemtajiem darbiniekiem ir augstāka sākumalga salīdzinājumā ar privāto sektoru, savukārt darbinieki ar lielu pieredzi vadošajos amatos saņem zemāku algu.
- (18) Visbeidzot, saskaņā ar piemērojamo tiesisko regulējumu OTE vajadzēja paaugstināt pensijā aizgājušajiem darbiniekiem piešķiramos vienreizējos maksājumus. Pensionējoties OTE darbinieki saņem divus vienreizējus maksājumus: a) vienreizēju maksājumu, ko paredz likums un kas atbilst ar 11,6 reizinātai pēdējai bruto mēnešalgai, un b) vienreizēju maksājumu, par ko OTE ir vienojies ar arodbiedrību un kas nepārsniedz EUR 20 100, kā arī summu, kas atbilst 9 bruto mēnešalgām (salīdzinājumam – privātos uzņēmumos šī summa atbilst 9,6 mēnešalgām).

3. Pensionēšanās režīms

- (19) OTE darbiniekiem jānododas pensijā, kad a) viņu darba stāžs ir pilni 35 gadi vai b) viņu darba stāžs ir pilni 30 gadi un viņi ir sasnieguši 58 gadu vecumu, vai c) viņi ir sasnieguši 62 gadu vecumu un nostrādājuši tiesību aktos paredzēto minimālo laiku, lai pensionētos, proti, 15 gadus vai 4 500 darbdienas. Personas, kam ir tiesības uz pensiju, bet kas vēl nav sasniegušas obligātās pensionēšanās vecumu, var turpināt strādāt, līdz tās sasniedz šo vecumu.

⁽⁶⁾ Šajā darbaņēmēju kategorijā ir 84 % no uzņēmuma darbiniekiem.

- (20) Pensionējoties OTE darbiniekiem ir tiesības uz pensiju saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti Grieķijas sociālās apdrošināšanas tiesību aktos, kurus piemēro vairākiem īpašiem pensiju fondiem, tostarp OTE pensiju fondam. Tas nozīmē, ka OTE darbiniekiem ir tiesības uz "pilnu pensiju", t.i., 80 % no galīgās algas. Galveno pensiju izmaksā OTE darbinieku apdrošināšanas fonds (TAP-OTE)⁽⁷⁾, kas darbojas saskaņā ar publiskajām tiesībām. Papildu apdrošināšanas shēma, ko arī regulē publiskās tiesības un ko pārvalda "OTE Palīdzības fonds", izmaksā papildpensiju, kas nedrīkst pārsniegt 20 % no galīgās algas. Gan vispārējā pensija (80 %), gan papildpensija (20 %) ir paredzētas tiesību aktos, tāpēc OTE tās obligāti jāmaksā.

4. OTE pārstrukturēšana un brīvprātīgās pensionēšanās shēma

- (21) Pamatojoties uz McKinsey konsultāciju sabiedrības veikto pētījumu un cenšoties nodrošināt uzņēmuma rentabilitāti ilgtermiņa perspektīvā, OTE 2004. gada maijā nolēma īstenot vairākus pārstrukturēšanas pasākumus, kuru galvenais elements bija brīvprātīgās pensionēšanās shēma. Ar tās palīdzību OTE vēlas samazināt pastāvīgo darbinieku skaitu un radīt iespēju pieņemt jaunus kvalificētus darbiniekus, kuriem vairs nebūtu pastāvīgs statuss.
- (22) OTE pašlaik strādā apmēram 16 000 cilvēku, kuriem ir garantēts darbs. McKinsey pētījumā bija norādīts, ka OTE varētu darboties un piedāvāt tāda paša veida pakalpojumus arī tad, ja darbinieku būtu par apmēram 30 % mazāk. Turklāt pētījumā tika uzsvērts, ka jāpieņem darbā kvalificēti darbinieki, kas pārvalda IT, jaunās tehnoloģijas, pārdošanu pēc mārketinga principiem, ir kompetenti finanšu jomā un ar regulējumu saistītajos jautājumos. OTE darbinieku vidējais vecums ir 47 gadi, un tikai nelielai pašreizējo darbinieku daļai (19 %) ir universitātes vai koledžas diploms, tāpēc tas negatīvi ietekmē OTE darbaspēka elastīgumu.
- (23) Atceļot savu pašreizējo darbinieku pastāvīgo statusu, OTE iegūtu iespēju samazināt darbinieku skaitu kā jebkurš cits uzņēmums, bet tas – tā uzskata Grieķijas iestādes – varētu radīt nopietnas bažas, ka jautājums tiks izvirzīts juridiski konstitucionālā līmenī, tāpēc no šāda risinājuma būtu jāatsakās kā no nereālistiska. Ņemot vērā OTE darbinieku pastāvīgo statusu, kas paredzēts pašlaik spēkā esošajos tiesību aktos, darbaspēku būtu iespējams samazināt tikai ar darbinieku arodbiedrības (OME-OTE) piekrišanu. Tāpēc pirmā vienošanās par brīvprātīgas pensionēšanās shēmu notika 2005. gada februārī sarunās starp

⁽⁷⁾ OTE darbinieku galvenais pensiju fonds ir TAP-OTE. Tā ir neatkarīga juridiska struktūra, kuras darbību regulē publiskās tiesības tāpat kā visiem pārējiem pensiju fondiem Grieķijā. Tai ir paša sava valde, administrācija, budžets un finanšu nodaļas. Tā piedāvā segumu gan OTE darbiniekiem, gan citu uzņēmumu darbiniekiem. Tā ir sadalīta pensiju nodaļā un veselības nodaļā. Papildus TAP-OTE pastāv arī papildfonds. OTE papildfondam ir divas shēmas – palīdzības shēma un papildu apdrošināšanas shēma. OTE darbiniekiem ir tiesības uz pensiju saskaņā ar Grieķijas sociālās apdrošināšanas tiesību aktiem, kas attiecas uz visiem fondiem, kas darbojas saskaņā ar publiskajām tiesībām, kā TAP-OTE. Gan galvenā, gan papildu pensija ir obligāta saskaņā ar Grieķijas likumiem.

OTE un uzņēmuma arodbiedrību, taču valdībai vajadzēja pieņemt attiecīgu tiesību aktu, lai tā stātos spēkā. OTE 2005. gada maijā noslēdza ar arodbiedrībām arī darba koplīgumu, kurā paredzēts, ka jaunpieņemtajiem darbiniekiem vairs nebūs pastāvīga darbinieka statusa.

- (24) Atbilstošais tiesību akts tika pieņemts 2005. gada 14. jūlijā (Likums Nr. 3371/2005), un nolīgums par brīvprātīgās pensionēšanās shēmu starp OTE un arodbiedrību galīgajā redakcijā tika noslēgts 2005. gada 20. jūlijā. Tāds bija OTE nepieciešamais tiesiskais regulējums, lai uzņēmums varētu piedāvāt priekšlaicīgi pensionēties apmēram 6 000 personām un vienlaicīgi saskaņā ar parastajām darba tiesībām (bez pastāvīga statusa) pieņemt darbā jaunus darbiniekus (apmēram 1 200 personas).
- (25) Tiesības uz priekšlaicīgu pensionēšanos tika piešķirtas darbiniekiem, kas 2012. gadā būtu sasnieguši obligāto pensionēšanās vecumu, proti, 58 gadu vecumu ar 30 gadu stāžu, pilnu 35 gadu stāžu vai arī 62 gadu vecumu ar 15 gadu stāžu. Darbiniekiem, kas izvēlētos priekšlaicīgi pensionēties, atzīs atlikušos stāža gadus ("domājamos gadus"), un tie iegūs tiesības uzreiz saņemt pensijas maksājumus. Tiek atzīti ne vairāk kā astoņi domājamie stāža gadi, un uz šī pamata tiks aprēķinātas galvenās pensijas un papildu pensijas, kā arī abi vienreizējie maksājumi, ko piešķir pensionējoties, – no OTE un no papildu fonda.
- (26) Citi darbinieki, kam tuvojas pensionēšanās vecums un kas jau atbilst vispārējām prasībām, lai saņemtu pilnu pensiju, varēs saņemt tikai vienu vienreizēju maksājumu no 5 000 līdz 30 000 euro ⁽⁸⁾.
- (27) Saskaņā ar Grieķijas iestāžu viedokli šīs brīvprātīgās pensionēšanās shēmas noteikumiem vajadzēja būt izdevīgākiem nekā līdzīgiem priekšlaicīgas pensionēšanās pasākumiem pagātnē, lai gūtu iespējami lielu atsaucību darbinieku vidū ⁽⁹⁾.

5. Brīvprātīgās pensionēšanās shēmas tiesiskais regulējums un finansējums

- (28) Kad OTE un arodbiedrības bija noslēguši nolīgumu par brīvprātīgās pensionēšanās shēmas īstenošanu, Grieķijas parlaments 2005. gada 14. jūlijā pieņēma Likumu Nr. 3371/2005. Minētā likuma 74. pantā tiek piešķirts juridisks spēks priekšlaicīgās pensionēšanās shēmai un ir noteikts valsts finanšu ieguldījums shēmā.

⁽⁸⁾ Darbiniekiem, kuriem jau ir 30 gadu stāžs un tiesības uz pensiju, netiks atzīti domājamie gadi, t.i., viņi nesaņems pilnu pensiju, toties iegūs tiesības uz papildu stimulējošiem maksājumiem.

⁽⁹⁾ Iepriekšējo priekšlaicīgās pensionēšanās shēmas piedāvājumu pieņēma tikai apmēram 75 % darbinieku, un tas bija uzskatāms par visai zemu rādītāju.

- (29) Konkrētāk, minētā likuma 74. pantā pastāvīgajiem OTE darbiniekiem, kas 2012. gada 31. decembrī būs sasnieguši tiesību aktos noteikto pensionēšanās vecumu, piešķirta iespēja pieprasīt tūlītēju pensionēšanos, saņemot tādu pašu pensiju kā tad, ja viņi līdz minētajam datumam paliktu strādāt OTE. Šajā nolūkā darbiniekiem atzīst tik lielu domājamo stāžu, cik vajadzīgs, attiecinot to gan uz galveno pensiju, gan papildpensiju. Pēc darba attiecību izbeigšanas darbiniekiem ir tiesības uzreiz saņemt šādi aprēķinātu pensiju.

- (30) Izdevumus, kas rodas no domājamā stāža atzīšanas un skar kopējās darba ņēmēju un darba devēja pensiju iemaksas, kā arī izdevumus, kas saistīti ar TAP-OTE piešķirtajām pensijām, segs OTE un Grieķijas valsts. Savukārt izmaksas, kas saistītas ar papildpensijām un vienotas likmes maksājumiem, segs tikai OTE.

- (31) Saskaņā ar Likuma Nr. 3371/2005 74. panta 4. punkta a) apakšpunktu Grieķijas iestādes pārskaitīs 4 % no OTE akciju kapitāla fondam TAP-OTE. Grieķijas valsts ieguldījumam brīvprātīgajā pensionēšanās shēmā vērtību aprēķina, reizinot OTE akciju kopskaitu (490 582 879) ar 4 % un pašreizējo OTE akciju vērtību Atēnu Fondu biržā. Saskaņā ar minēto likumu ekonomikas un finanšu ministrs ir tiesīgs parakstīt līgumu, ar kuru tiek īstenots minētais pārskaitījums un kurā noteiktas Grieķijas valsts tiesības attiecībā uz minētajām akcijām, tostarp Grieķijas valsts tiesības atpirkt šīs akcijas, ja tai būtu šāda vēlēšanās (pirkuma iespējas līgums), kā arī pienākums šādi rīkoties, ja pensijas fondam būtu vajadzīgi naudas līdzekļi, lai finansētu saskaņā ar priekšlaicīgās pensionēšanās shēmu piešķiramās pensijas (pārdevuma iespējas līgums) par neakciju vērtspapīru tirgus slēgšanas cenu. Īstenošanas pasākumi un citi konkrētāki aspekti par minēto iespēju līgumu īstenošanu vēl nav noteikti, kamēr Komisija tos nav novērtējusi.

6. Brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksas un Grieķijas valsts finansiālās ieguldījuma vērtība

- (32) Grieķijas iestādes paziņojumā paskaidroja, ka brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksas, balstoties uz aplēsi par 6 000 darbinieku pensionēšanos, atbilst apmēram 1,5 miljardiem euro, un šīs izmaksas būs sadalītas septiņu gadu laikā (no 2005. līdz 2012. gadam), bet lielākā daļa būs attiecināma uz 2005. līdz 2007. gadu. Shēmas 2005. gadā gaidāmās izmaksas tika lēstas apmēram 500 miljonu vērtībā. Pašreizējās cenās izmaksas būtu apmēram 1,2 miljardi euro ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ Saskaņā ar Grieķijas iestāžu sniegtajām ziņām neto pašreizējā vērtība tika aprēķināta, pamatojoties uz diskonta likmi 7,83 %, un atspoguļo prognozēto OTE vidējo svērto kapitāla atdeves likmi (WACC), kas noteikta atbilstoši trim finanšu analītiķu ziņojumiem, kuri sagatavoti 2005. gadā.

- (33) Grieķijas iestādes 2005. gada 20. decembrī informēja Komisiju, ka 5 525 darbinieki noteiktajā laikposmā ir iesnieguši prasībām atbilstošu pieteikumu, lai piedalītos brīvprātīgās pensionēšanās shēmā, un tas atbilst apmēram 90 % no sākotnēji prognozētā darbaspēka samazinājuma. Lai gan precīzais skaitlis būs zināms tikai pēc visu pieteikumu apstrādes un sīkākas pārbaudes, Grieķijas iestādes vērtē, ka brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksas būs ap 1,1 miljardu euro (vai apmēram 863 miljoniem euro neto pašreizējās vērtības izteiksmē).
- (34) Kā norādīts iepriekš, Grieķijas valsts piedalās, pārskaitīdama 4 % uzņēmuma akciju TAP-OTE pensiju fondam.
- (35) Ja par pamatu pieņem OTE akciju cenu minētā likuma publicēšanas dienā (2005. gada 14. jūlijā), šiem 4 % akciju, ko valsts pārskaita pensiju fondam, vērtība bija apmēram 315 miljoni euro. Tā kā akciju vērtība tiks noteikta pārskaitījuma dienā, ļoti iespējams, ka valsts ieguldījums būs augstāks. Kopš 2005. gada jūlija OTE akciju cena paaugstinājās no apmēram 16 euro 2005. gada jūlijā līdz apmēram 23 euro 2006. gada janvāra vidū, sasniedzot apmēram 22 euro 2007. gada februārī.
- (36) Grieķijas iestādes uzskata, ka valsts ieguldījums brīvprātīgās pensionēšanās shēmā nav valsts atbalsts. Piešķirdama finansējumu brīvprātīgās pensionēšanās shēmai, Grieķijas valsts rīkojās kā privāts ieguldītājs. Turklāt valsts ieguldījums tikai daļēji atbrīvoja OTE no papildu izmaksām, ko radīja brīvprātīgās pensionēšanās shēma, jo līdzīgas shēmas, ko piedāvāja saskaņā ar vispārīgi piemērojamajām darba tiesībām un noteikumiem, nebija tik dārgas. Tāpēc valsts ieguldījuma mērķis bija tikai atjaunot līdzvērtīgus konkurences apstākļus, lai neizkropļotu konkurenci.
- (37) Grieķijas iestādes uzskata, ka nesen liberalizētajā fiksēto telefona sakaru tirgū OTE ir neizdevīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar konkurentiem. Tā kā OTE darbiniekiem faktiski ir līgums "uz mūžu", OTE nedrīkst vienpusēji atlaist darbiniekus, tāpēc uzņēmumam jāpiedāvā štatu samazināšana uz brīvprātības principiem. Lai šāds piedāvājums būtu pievilcīgs, OTE bija jāpiedāvā saviem darbiniekiem tādi štatu samazināšanas noteikumi, kas atbilstu darbinieku pastāvīgajam statusam.
- (38) Konkrētāk, valsts ieguldījums brīvprātīgās pensionēšanās shēmā tikai daļēji kompensētu papildu izmaksas, ko izraisījuši divi galvenie strukturālo trūkumu veidi, kas saistīti ar OTE pārņemto valsts monopoluzņēmuma mantojumu: a) OTE darbinieku pastāvīgais statuss, kas faktiski atbilst civildienesta ierēdņa statusam un ko garantē tiesību akti, un b) augstākas algas, ko arī paredz tiesību akti un kas ievērojami palielina shēmas vispārējās izmaksas. Tā rezultātā OTE nesen liberalizētajā fiksēto telefona sakaru tirgū ir neizdevīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar konkurentiem. Tāpēc valsts ieguldījumu var uzskatīt par atbilstošu nesenajai judikatūrai šajā jomā, un jo īpaši Pirmās instances tiesas spriedumam *Combis* ⁽¹¹⁾ lietā, saskaņā ar kuru publiskā sektora uzņēmuma atbrīvošana no strukturāliem trūkumiem (salīdzinājumā ar tā konkurentiem privātajā sektorā), piemēram, tādiem, kas izriet no "privileģētā un dārgā ierēdņu statusa", nav valsts atbalsts.
- (39) Grieķijas iestādes ierosināja veikt aprēķinus divos posmos, lai atsevišķi noteiktu a) finanšu slogu, kam OTE bija pakļauts darbinieku pastāvīgā statusa dēļ, un b) slogu, ko veidoja augstākās algas.
- (40) Finanšu slogu, kam OTE ir pakļauts darbinieku pastāvīgā statusa dēļ, aprēķina, salīdzinot plānotās brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksas ar izmaksām, kādas rastos, ja OTE būtu privāts uzņēmums, kas varētu atlaist savus darbiniekus, izmaksājot tiesību aktos noteikto minimālo kompensāciju, kas paredzēta atlaišanas gadījumos. Tomēr, tā kā Grieķijas tiesības paredz, ka liela mēroga štatu samazināšanas shēmām vispirms jāsaņem ministra atļauja ⁽¹²⁾, Grieķijas iestādes uzskata, ka arī privātam uzņēmumam, visticamāk, būtu jāpiedāvā izdevīgāki nosacījumi par likumos noteikto prasību minimumu, lai īstenotu plaša mēroga brīvprātīgās pensionēšanās shēmu. Šajā ziņā Grieķijas iestādes lēš, ka privāti uzņēmumi būtu piedāvājuši papildu pabalstu, kas 1,5 līdz 2,5 reizes pārsniegtu likumā paredzēto štatu samazināšanas kompensāciju, vai, vidēji rēķinot, divreiz lielāku likumā paredzēto štatu samazināšanas kompensāciju ⁽¹³⁾. Šajā gadījumā darbinieku pastāvīgā statusa izraisītās papildu izmaksas brīvprātīgās pensionēšanās shēmai būtu 269 miljoni euro.

⁽¹¹⁾ Lieta T-157/01, *Dansk Busvognmænd* pret Komisiju, 2004, ECR II-917.

⁽¹²⁾ Šobrīd spēkā esošie tiesību akti pieļauj, ka štatu samazināšanā drīkst atlaist ne vairāk kā 2 procentus darbaspēka, tomēr ne vairāk kā 30 darbiniekus mēnesī. Paziņojumā teikts, ka plaša mēroga štatu samazināšanas programmas īstenošanai vajadzīga īpaša atļauja no Darba lietu ministrijas. Pēdējo desmit gadu laikā nav piešķirta neviena šāda atļauja, un neviens Grieķijas privātais uzņēmums nav īstenojis tik plaša mēroga štatu samazināšanas shēmu kā OTE ielānoto brīvprātīgās pensionēšanās shēmu.

⁽¹³⁾ Šajā ziņā Grieķijas iestādes atsauca uz štatu samazināšanas kompensāciju portfeli, ko piedāvājis liels privāts operators *Intracom*, – tajā dažām darbinieku kategorijām bija paredzēta divreiz lielāka štatu samazināšanas kompensācija nekā likumā paredzētā (šis koeficients augstākām algām tika pakāpeniski samazināts līdz 1,4 reizes lielākai likumā paredzētajai kompensācijai). Turklāt minētais uzņēmums esot piedāvājis papildu priekšrocības kā vienreizējus maksājumus un pagarinājis apdrošināšanas segumu par noteiktu laiku.

(41) Turklāt, salīdzinot OTE brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksas ar tādas pensionēšanās shēmas izmaksām, kuras pamatā būtu privātā sektora algas, kas ir par apmēram trešdaļu zemākas nekā OTE maksātās algas, Grieķijas iestādes lēš, ka papildu algu izmaksu slogs, kas jāuzņemas OTE, ir 193 miljoni euro, aplēses pamatā izmantojot starpību starp OTE izmaksām un divkāršotu likumā noteikto minimālo štatu samazināšanas kompensāciju. Saskaitot domājamās papildu izmaksas, kas rodas gan no darbinieku pastāvīgā statusa, gan augstākajām algām, kopējais papildu slogs, kas jāuzņemas OTE, ir 462 miljoni euro, kas pārsniedz valsts ieguldījumu, kura vērtība noteikta uz paziņojuma brīdi (apmēram 315 miljoni euro).

(42) Grieķijas iestādes 2005. gada 20. decembrī iesniedza Komisijai aktualizētus aprēķinus, balstot tos uz konkrētu darbinieku skaitu, kas pieteicies dalībai brīvprātīgās pensionēšanās shēmā. Aktualizējot aprēķinus, Grieķijas iestādes lūdza Komisiju arī ņemt vērā noteiktas papildu izmaksas, kas bija radušās tāpēc, ka sākotnēji plānotā brīvprātīgās pensionēšanās shēmas ieviešana nenovēršami aizkavējās (atlikšanas izdevumi) ⁽¹⁴⁾.

III. LĒMUMS SĀKT PROCEDŪRU SASKAŅĀ AR LĪGUMA 88. PANTA 2. PUNKTU

(43) Komisija lēmumā sākt oficiālu izmeklēšanas procedūru turpmāko iemeslu dēļ puda bažas par Grieķijas iestāžu iepriekšminēto argumentu spēkā esamību.

a) Grieķijas valsts finansālais ieguldījums

(44) Pirmkārt, Komisija apšaubīja, vai finansālais ieguldījums tika piešķirta saskaņā ar tirgus ekonomikas ieguldītāja principu, jo neviens cits uzņēmuma akcionārs neieguldīja finanšu līdzekļus priekšlaicīgās pensionēšanās shēmā. Turklāt visi ieguldītāji gūtu vienādu labumu no gaidāmās uzņēmuma vērtības paaugstināšanās, un Grieķijas valsts negūtu atdevi, kas būtu proporcionāla tās ieguldījumam. Turklāt Grieķijas iestādes nav pierādījušas, ka tās var gaidīt saprātīgi lielu atdevi no sava ieguldījuma.

⁽¹⁴⁾ Saskaņā ar Grieķijas iestāžu informāciju aizkavēšanās brīvprātīgās pensionēšanās shēmas ieviešanā radīs situāciju, ka daži darbinieki vairs nebūs piemēroti dalībai brīvprātīgās pensionēšanās shēmā, jo būs sasnieguši obligātās pensionēšanās vecumu. Turklāt, tā kā OTE būs vajadzīgs vēl viens gads, lai pilnībā īstenotu brīvprātīgās pensionēšanās shēmu, uzņēmums joprojām turpinās maksāt (augstas) algas personām, kas atbilst prasībām, lai priekšlaicīgi pensionētos. Ja šīs (atlikšanas) izmaksas tiks ņemtas vērā, kopējās brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksas būs 1,37 miljardi euro vai apmēram 1 miljards euro neto pašreizējās vērtības izteiksmē.

b) Izmaksas privātajā sektorā par līdzīgām brīvprātīgās pensionēšanās shēmām

(45) Otrkārt, Komisija apšaubīja, vai Grieķijas valdības finansālais ieguldījums patiešām bija ierobežots līdz tādām apmēram, ka tas tikai sedza OTE domājamās papildu izmaksas salīdzinājumā ar citiem operatoriem, kas piedāvāja saviem darbiniekiem štatu samazināšanas/priekšlaicīgas pensionēšanās shēmas. Komisija jo īpaši puda šaubas, vai vienīgo Grieķijas iestāžu minēto piemēru, saskaņā ar kuru parasts uzņēmums, īstenojot štatu samazināšanas plānu uz brīvprātīguma principiem, piedāvātu kompensācijas maksājumu, kas divreiz pārsniedz likumā noteikto kompensāciju atļaušanas gadījumā, var izmantot kā piemērotu atskaites etalonu, nosakot parastās izmaksas, kādas rastos uzņēmumam, kas piedāvā priekšlaicīgas pensionēšanās shēmu apmēram 5 000 līdz 6 000 darbiniekiem, kuriem nav īpaša pastāvīga darbinieka statusa.

c) Brīvprātīgās pensionēšanās shēmas galīgās izmaksas

(46) Turklāt Komisija puda bažas, ka Grieķijas valsts finansālais ieguldījums pārsniegs prognozētās OTE papildu izmaksas, jo minētā ieguldījuma vērtība nav fiksēta, bet ir atkarīga no OTE akciju vērtības faktiskajā pārskaitījuma dienā.

d) Ar darbaspēku saistītās un citas priekšrocības, kas izriet no pagātnes mantojuma

(47) Komisija arī puda viedokli, ka, pat atzīstot to, ka OTE papildu izmaksas rodas no uzņēmuma darbinieku īpašā nodarbinātības statusa, valsts ieguldījums nav attaisnojams, jo OTE varēja gūt un, iespējams, turpina gūt citas priekšrocības, kas atsvērtu jebkādu strukturālos trūkumus. Šādas priekšrocības varētu izrietēt no OTE darbinieku īpašā nodarbinātības statusa, no īpašā tiesiskā regulējuma, kas tiek piemērots OTE, vai no īpašiem pasākumiem, ar kuru palīdzību OTE darbaspēka izmaksas tiek samazinātas, tādējādi būdamas zemākas par tādu uzņēmumu darbaspēka izmaksām, kas pakļauti vispārpiemērojamām darba tiesībām. Tika minēts, ka OTE, iespējams, nav jāveic bezdarba apdrošināšanas iemaksas un ka pagātnē uzņēmums, iespējams, bijis atbrīvots no saistībām pensiju jomā.

(48) Visbeidzot, Komisija izteica aizdomas, ka OTE varētu gūt labumu no sava kādreizējā monopolstāvokļa, tādējādi kompensējot neizdevīgumu, kas rodas no brīvprātīgās pensionēšanās shēmas papildu izmaksām, jo īpaši attiecībā uz fiksēto sakaru līniju tīklu.

IV. IEINTERESĒTO PERSONU APSVĒRUMI

(49) Apsvērumus iesniedza juridisks birojs, kurš lūdza neatklāt identitāti, jo bija iesaistīts tiesvedībā pret OTE kā citu operatoru pilnvarots pārstāvis. Juridiskā biroja galvenie argumenti apkopotā veidā bija šādi.

(50) Pirmkārt, Grieķijas valsts ieguldījums neatbilst privāta ieguldītāja principam, jo brīvprātīgās pensionēšanās shēma nekad netika iesniegta OTE akcionāriem apstiprināšanai. Grieķijas iestādes arī nav pierādījušas, ka tās var gaidīt saprātīgi lielu atdevi no konkrētā ieguldījuma. Otrkārt, šķiet, ka valsts katru gadu sedz daļu no OTE sociālās apdrošināšanas fonda (TAP-OTE) deficīta. Treškārt, ņemot vērā priekšrocības, kas radušās no OTE agrākā monopolstāvokļa, juridiskais birojs uzskata, ka tiek apdraudēta valsts regulatora neatkarība, jo tā padomi iecel Grieķijas iestādes, kam pieder OTE akciju kontrolpakete.

(51) Saskaņā ar juridiskā biroja apgalvojumiem regulators kavējas pieņemt lēmumus lietās, kas ierosinātas par iespējamajiem OTE pārkāpumiem, jo pastāv bažas, ka tiks apdraudēts uzņēmuma finanšu stāvoklis. OTE nav jāmaksā reklāmas nodoklis (*angliosimo*), kas atbilst 20 % no reklāmas ievietošanas maksas un ko visi uzņēmumi maksā par jebkāda veida reklāmu. Tiek lēsts, ka šīs subsīdijas vērtība ir 20 miljoni euro gadā. Visbeidzot, OTE, kontrolēdams publisko fiksēto sakaru tīklu, ir daudzkārt iesaistījies konkurenci ierobežojošās un diskriminējošās darbībās elektronisko komunikāciju tirgū, un regulators par tām ne vienmēr ir noteicis sodu.

(52) Tāpēc juridiskais birojs pieprasa, lai atbalstam piemērotu pasākumus, kuros būtu ņemti vērā iepriekš minētie apstākļi.

V. GRIEĶIJAS IESTĀŽU ATBILDE

(53) Grieķijas iestādes atkārtoti izvirzīja savu galveno argumentu, ka saskaņā ar spriedumu *Combus* lietā Grieķijas valsts ieguldījums brīvprātīgās pensiju shēmas izmaksās nerada ekonomisku izdevīgumu OTE, jo, pirmkārt, ieguldījums nemazina ar normālām darba attiecībām saistīto OTE budžeta slogu un, otrkārt, tas attiecas tikai uz tādu strukturālu trūkumu likvidēšanu, kas radušies pagātnē, kad OTE bija valsts uzņēmums. Grieķijas iestādes jo īpaši uzskata, ka OTE darbinieku pastāvīgais statuss ir liels slogs uzņēmumam un būtisks šķērslis tā turpmākajai privatizācijai⁽¹⁵⁾. Ja valsts ieguldījumu nevar pamatot,

⁽¹⁵⁾ Grieķijas iestādes uzskata, ka pastāvīgais statuss vēl citādi negatīvi ietekmē uzņēmuma kopējo darbaspēka struktūru. Augstais algu līmenis ir noteikts tiesību aktos, bet vienlaikus tas atņem stimulu darbinieku attīstībai un augstākam darba ražīgumam, jo tiesību aktos ir noteikts arī aizliegums algas paaugstināt. Turklāt nevar pieņemt jaunus kadrus vidējās un augstākās vadības līmenī, jo visi jaunpieņemtie darbinieki sāk strādāt zemākā līmeņa amatos. Jaunpieņemtie darbinieki nevar uzņemties vadības funkcijas arī tāpēc, ka tas apdraudētu karjeras izaugsmi, ko esošajiem darbiniekiem nodrošina to pastāvīgais statuss. Neviens no šiem ierobežojumiem neatbilst uz privātajiem operatoriem.

uzskatot to par kompensāciju par strukturāliem trūkumiem vai par privāta ieguldītāja principam atbilstošu ieguldījumu, to joprojām var uzskatīt par atbilstošu Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktam, pamatojoties uz principiem, kas izriet no lēmuma *EDF* lietā⁽¹⁶⁾ un ko piemēro balasta izmaksām enerģētikas jomā⁽¹⁷⁾.

(54) Grieķijas iestādes savā atbildē iesniedza vairākus neatkarīgu ekspertu sagatavotus ziņojumus, kas tika izmantoti, lai a) aprēķinātu un apstiprinātu brīvprātīgās pensionēšanās shēmas vispārējās izmaksas (KPMG veica revīziju OTE 2005. gada finanšu rezultātiem un apstiprināja brīvprātīgās pensionēšanās shēmas kopējās izmaksas), b) aprēķinātu OTE darbinieku pastāvīgā statusa un augstāko algu radītās izmaksas, salīdzinājumam izmantojot piemērotu atskaites etalonu Grieķijā (attiecīgos pētījumus veica *CRA International* un *Hay Group*) un c) aprakstītu darba tiesību regulējumu Grieķijā, kas vispārējā veidā attiecas uz privātiem uzņēmumiem un konkrēti uz OTE (Atēnu universitātes darba tiesību profesora *Levantis* veikts pētījums). Grieķijas iestāžu galveno argumentu kopsavilkums bija šāds.

a) Brīvprātīgās pensionēšanās shēmas nepieciešamība

(55) Atbildot uz Komisijas iebildumiem, ka OTE pārstrukturēšanai bija iespējams izmantot citus līdzekļus, Grieķijas iestādes uzsvēra, ka Grieķijas Konstitūcijā ir nepārprotami reglamentēta darba tiesību aizsardzība, kas izriet no spēkā esošajiem darba koplīgumiem. Tāpēc nevarēja īstenot obligātu štatu samazināšanas shēmu, ko varētu ieviest ar likumu, lai izbeigtu OTE darbinieku pastāvīgo statusu, jo tā rezultātā nenovēršami sāktos daudzas tiesas prāvas konstitucionālajā, darba tiesību un sociālās apdrošināšanas jomā, savukārt tas neļautu sasniegt OTE personāla pārstrukturēšanas mērķi⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁶⁾ Komisijas 2003. gada 16. decembra Lēmums par valsts atbalstu, ko Francija piešķirusi *EDF* un elektroenerģijas un gāzes nozarēm (OV L 49, 22.2.2005., 9. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Skatīt Komisijas paziņojumu par metodiku, kā analizēt valsts atbalstu, kas saistīts ar balasta izmaksām, http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/stranded_costs_en.pdf

⁽¹⁸⁾ Šajā ziņā Grieķijas iestādes ir norādījušas, ka jaunie tiesību akti, kas stājās spēkā 2005. gada decembrī (Grieķijas Likums Nr. 3429/2005) un kas attiecas uz uzņēmumiem, kuri pilnībā vai daļēji ir valsts īpašumā, paredz pastāvīgā statusa likvidēšanu tikai jaunpieņemtajiem darbiniekiem. Tomēr attiecībā uz esošajiem darbiniekiem ar pastāvīgu statusu OTE vienīgā iespēja ir īstenot brīvprātīgās pensionēšanās shēmu, jo jaunie tiesību akti neskar esošo darbinieku pastāvīgo statusu.

b) Brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksas

- (56) Grieķijas iestādes savā atbildē apstiprināja, ka shēmas noteikumiem atbilst 6 070 darbinieki, bet pieteikumus iesniedza 5 494 darbinieki (91 % liela atsaucība). Personas, kas piedalās brīvprātīgajā pensiju shēmā, tiek iedalītas divās apakšgrupās: a) 4 859 darbinieki, kas ir piemēroti "domājamo" gadu atzīšanai, – uz šo grupu attiecas konkrēti izskatāmā brīvprātīgās pensionēšanās shēma – un b) 635 darbinieki, kuri drīz pensionēsies (proti, viņiem ir pilnas tiesības saņemt pensiju, bet vēl nav sasniegts obligātais pensijas vecums) un kuri, aizejot no darba, saņems stimulējošus papildmaksājumus⁽¹⁹⁾, – uz šo grupu attiecas "tradicionālā" brīvprātīgās pensionēšanās shēma.
- (57) KPMG, kas ir OTE revidents, veica revīziju un verifikāciju brīvprātīgās pensionēšanās shēmas vispārējām nominālajām izmaksām. Šo izmaksu revīzija ir atspoguļota OTE 2005. gada Starptautisko finanšu pārskatu standartu (IFRS) ziņojumos⁽²⁰⁾. Daļu no brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksām, t.i., vienreizējo brīvprātīgās pensionēšanās shēmas maksājumu vērtību aprēķināja Prudential, neatkarīgs konsultāciju uzņēmums, kas specializējies personāla jomā. Prudential veica uz analogijas principiem balstītu pētījumu saskaņā ar Likuma Nr. 3371/2005 74. pantu. Grieķijas iestādes pasūtīja arī pētījumu starptautiskā vadības konsultāciju uzņēmumā Hay Group, kas apstiprināja, ka kompensāciju portfelis, kas 1,5 reizes pārsniedz likumā noteikto, ir saprātīgs atskaites etalons, aprēķinot kompensāciju portfeli, kādu piedāvātu parasts uzņēmums, lai darbinieki aizietu no darba tajā.
- (58) Pamatojoties uz Hay Group ziņojumu, cita starptautiska ekonomikas un pretkoncernu konsultāciju sabiedrība Charles River Associates International (turpmāk tekstā – CRA International) sagatavoja galīgo ziņojumu, kurā aprēķināja papildu izmaksas, kas bija radušās OTE salīdzinājumā ar privātā sektora konkurentiem, t.i., izmaksas, kas radušās no darbinieku pastāvīgā statusa un augstākajām algām.
- (59) Atsevišķo ziņojumu galvenos rezultātus var apkopot šādi.

⁽¹⁹⁾ Šiem darbiniekiem saskaņā ar brīvprātīgās pensionēšanās shēmu saņemtā pensija būtu vienāda ar viņu pašreizējo algu, tāpēc minētā shēma nav tik izdevīga salīdzinājumā ar darbiniekiem, kas vēl nav sasnieguši algu diapazona augšdaļu un kas saņems pensiju, kura pārsniegs to pašreizējo algu, jo pensiju aprēķina, pamatojoties uz algas prognozi, kurā par reāli nostrādātiem tiek atzīti "domājamie" gadi. Lai nodrošinātu iespējami lielu daļu brīvprātīgās pensionēšanās shēmā, darbiniekiem, kas sasnieguši OTE algu diapazona augšdaļu, tiek piedāvāts stimulējošs papildmaksājums, lai aizietu no darba.

⁽²⁰⁾ Jāatgādina, ka no 2005. gada visiem ES uzņēmumiem, kuru akcijas ir publiskā tirdzniecībā, ir jāgatavo konsolidētie pārskati, izmantojot IFRS. Skatīt Komisijas 2003. gada 27. septembra Regulu (EK) Nr. 1725/2003, ar ko pieņem noteiktus starptautiskos grāmatvedības standartus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/2002 (OV L 261, 13.10.2003., 1. lpp.).

c) KMPG 2005. gada IRFS sertifikāts: brīvprātīgās pensionēšanās shēmas nominālā vērtība

- (60) Saskaņā ar OTE 2005. gada sertificēto pārskatu brīvprātīgās pensionēšanās shēmas prognozētās kopējās izmaksas maksājumu izteiksmē ir 1 161 827 920 euro. Brīvprātīgās pensionēšanās shēmas neto pašreizējā vērtība tiek lēsta 939 607 196 euro⁽²¹⁾. Šī summa iegūta, samazinot brīvprātīgās pensionēšanās shēmas nominālo vērtību, izmantojot 3 % diskonta likmi, kas samazina nominālo vērtību par 67,7 miljoniem euro⁽²²⁾, un neieskaitot 154,4 miljonus euro lielu summu, kas attiecas uz kompensācijām, kas jau rezervētas 2004. gada OTE finanšu pārskatos (1 161,8 – 67,7 – 154,4 = 939,6). Brīvprātīgās pensionēšanās shēmas sertificētajā neto pašreizējā vērtībā (939,6 miljoni euro) tomēr nav ņemtas vērā nodokļu priekšrocības, ko OTE izmanto saskaņā ar uzņēmuma peļņas nodokļa likumu (skatīt turpmāk CRA ziņojumu).

d) Hay Group ziņojums: salīdzinājums ar citām brīvprātīgās pensionēšanās shēmām Grieķijā un ES

- (61) Hay Group ziņojumā ir apkopoti dati par vairākiem uzņēmumiem Grieķijā un citur Eiropā, kas pēdējo gadu laikā ir īstenojuši štatu samazināšanas procesu. Tika aplūkotas vairāk nekā 40 dažādas organizācijas, kurām ir Grieķijas kapitāls vai kuras ir starptautisku uzņēmumu Grieķijas filiāles. Hay ziņojumā ir apstiprināti pieņēmumi, ko Grieķijas iestādes puda agrāk iesniegtajos materiālos, proti: a) Grieķijā vai citur Eiropā nav īstenota priekšlaicīgas pensionēšanās shēma, kas būtu salīdzināma ar OTE shēmu (brīvprātīgās pensionēšanās shēma, kas ietver "strukturālās" izmaksas kā izmaksas, kas radušās OTE no darbinieku pastāvīga statusa no noteiktām augstākām algām), un b) vidējais kompensāciju portfelis parastas brīvprātīgās pensionēšanās shēmas gadījumā, ko īsteno privāts uzņēmums, patiešām atbilst 1,5 reizes lielākai likumā paredzētajai kompensācijai, jo īpaši vecuma grupai virs 51 gada⁽²³⁾.

e) CRA ziņojums: OTE papildu izmaksu aprēķināšana

- (62) Pamatojoties uz iepriekš minētajiem pētījumiem, CRA International aprēķināja neto pašreizējo vērtību tām izmaksām, kas OTE radīsies, īstenojot brīvprātīgās pensionēšanās shēmu 5 494 darbiniekiem.

⁽²¹⁾ Neto pašreizējā vērtība izsaka brīvprātīgās pensionēšanās shēmas tirgus vērtību, t.i., summu, ko OTE vajadzētu maksāt trešajai personai, ja šī trešā persona pārņemtu OTE saistības, kas izriet no brīvprātīgās pensionēšanās shēmas.

⁽²²⁾ Jāatgādina, ka Grieķijas iestādes dokumentos, kas bija iesniegti 2005. gada 20. decembrī, proti, brīdī, kad brīvprātīgās pensionēšanās shēmas nominālā vērtība tika lēsta 1 161,0 miljonu euro vērtībā, bija aprēķinājušas brīvprātīgās pensionēšanās shēmas neto pašreizējo vērtību 863 miljonu euro apmērā, izmantojot par diskonta likmi OTE WACC (vidējo svērto kapitāla atdeves koeficientu), kas tika lēsts 7,83 %.

⁽²³⁾ Skatīt 13. zemsvītras piezīmi.

- (63) Aprēķinot brīvprātīgās pensionēšanās shēmas neto pašreizējo vērtību, galvenais jautājums bija, kāda būtu piemērota diskonta likme. *CRA International* atzīst moderno finanšu pamatprincipu, saskaņā ar kuru diskonta likmei, ko piemēro naudas plūsmai, jāatbilst *sistēmiskā riska* līmenim, kas raksturīgs šai naudas plūsmai. *CRA International* uzskata, ka ir piemēroti izmantot uzņēmuma vidējo svērto kapitāla atdeves likmi (WACC), ko ekonomisti lieto vairumā gadījumu ⁽²⁴⁾.
- (64) Tomēr *CRA International* pauž viedokli, ka konkrētajā gadījumā sistēmisko izmaksu daļa visās brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksās ir maza vai pat niecīga. Tas tāpēc, ka a) *OTE* darbinieku alga paaugstinās atbilstoši stingri noteiktam plānam, kas ievērojami samazina nenoteiktību par algas izmaiņām laika gaitā, un b) visas turpmāk iespējamās nenoteiktības nav saistītas ar *OTE* saimnieciskās darbības rezultātu (ikgadējais kāpums algu shēmā nav saistīts ar *OTE* saimnieciskās darbības attīstību kopumā). Tāpēc *CRA International* uzskata, ka piemērotai diskonta likmei vajadzētu atspoguļot bezriskā vērtspapīru ienesīgumu. Ņemot par piemēru desmit gadu obligācijas 2,1 miljarda euro vērtībā, ko Grieķijas iestādes pārdeva 2005. gada 7. jūnijā (brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izveides gads) ar vidējo svērto ienesīguma likmi 3,41 % un piecu gadu obligācijas 1,68 miljardu euro vērtībā, ko pārdeva mēnesi vēlāk ar vidējo svērto ienesīguma likmi 2,71 %, *CRA International* pieņem, ka tirgū dažādu termiņu bezriskā vērtspapīru procentu likme ir ap 3 % ⁽²⁵⁾.
- (65) Pamatojoties uz šiem pieņēmumiem, *CRA International* noteica brīvprātīgās pensionēšanās shēmas neto pašreizējo vērtību 1 086,2 miljonu euro apmērā. Atšķirībā no *KPMG* aprēķiniem (skatīt 60. apsvērumu) *CRA International* aprēķinos nav ņemti vērā 154,4 miljoni euro, ko *OTE* jau bija paredzējis 2004. gada pārskatā, jo uz tiem neattiecas uzskaites ierobežojumi revīzijā. Turklāt, ņemot vērā, ka visas *OTE* iemaksas brīvprātīgās pensionēšanās shēmā var atņemt no ienākuma, ko saskaņā ar Grieķijas uzņēmējdarbības tiesību aktiem apliek ar uzņēmumu ienākuma nodokli, *CRA International* noteica, ka brīvprātīgās pensionēšanās shēmas faktiskā neto pašreizējā vērtība pēcnodokļu izteiksmē ir 784,3 miljoni euro ⁽²⁶⁾.
- (66) Pamatojoties uz iepriekš minēto summu pēcnodokļu izteiksmē, *CRA International* aprēķināja izmaksas, kādas *OTE* rastos, ja tas būtu privāts uzņēmums. Šajā nolūkā *CRA International* pieņēma, ka a) saskaņā ar *Hay Group* ziņojuma secinājumiem privāts uzņēmums parastos apstākļos piedāvātu kompensāciju portfeli, kas 1,5 reizes pārsniedz likumā noteikto kompensāciju, un ka b) saskaņā ar datiem, kas sniegti 2004. gada *KPMG* apse-
- kojumā par kompensācijām un priekšrocībām Grieķijas augsto tehnoloģiju nozarē, šis koeficients attiecas uz algām, kas ir par 33 % zemākas nekā *OTE* maksātās algas. Pamatojoties uz pieņēmumu, ka *OTE* piedāvātu kompensācijas portfeli, kurš atbilstu 150 % no likumā paredzētā, bet kurā būtu ņemtas vērā privātā sektora algas, kas ir par 33 % zemākas nekā *OTE* algas, *CRA International* secināja, ka privātam uzņēmumam (nevis *OTE*) par brīvprātīgās pensionēšanās shēmas īstenošanu būtu radušās izmaksas, kas pēcnodokļu izteiksmē būtu 314,4 miljoni euro.
- (67) Salīdzinot brīvprātīgās pensionēšanās shēmas pēcnodokļu pašreizējo vērtību (784,3 miljoni euro) ar izmaksām, kas *OTE* rastos tad, ja runa būtu par parastu privātu uzņēmumu (314,4 miljoni euro), *CRA International* aprēķināja, ka *OTE* papildu izmaksas saistībā ar brīvprātīgās pensiju shēmas īstenošanu ir 469,9 miljoni euro ⁽²⁷⁾.
- (68) Lai dati būtu pilnīgi, *CRA International* aprēķināja *OTE* papildu izmaksas, balstoties uz diviem alternatīviem scenārijiem. Pirmā scenārija pamatā ir augstāka *OTE* WACC diskonta likme (7,8 %). Saskaņā ar šo scenāriju papildu izmaksu slogs samazinās līdz 390,4 miljoniem euro. Otrajā scenārijā pieņemts, ka ar nodokļiem apliekamo ienākumu nav iespējams samazināt par iemaksu vērtību. Saskaņā ar šo scenāriju papildu izmaksas palielinās līdz 540,2 miljoniem euro, izmantojot *OTE* WACC, un līdz 643,4 miljoniem euro, izmantojot bezriskā vērtspapīru diskonta likmi, proti, 3 %.
- f) Ar darbaspēku saistītu vai citu priekšrocību trūkums
- (69) Pamatojoties uz Atēnu universitātes profesora *Levantis* pētījumu, Grieķijas iestādes uzsver, ka *OTE* nav guvusi nekādas ar darbaspēku saistītas priekšrocības. Konkrētāk, Grieķijas iestādes apstiprina, ka *OTE* nav atbrīvots no bezdarba apdrošināšanas iemaksu veikšanas ⁽²⁸⁾. Jebkurā gadījumā Grieķijas iestādes, pamatojamās uz spriedumu *Combis* lietā, argumentē, ka strukturālu priekšrocību pastāvēšana netika iekļauta Tiesas analizē, tāpat arī Komisija tās neizvērtēja, nosakot saderību atbalstam, ko Francija bija piešķirusi *EDF*.

⁽²⁴⁾ Šādu nostāju pauda arī Grieķijas iestādes 2005. gada 4. novembra paziņojumā.

⁽²⁵⁾ Šajā ziņā *CRA International* izmanto tādu pašu pieeju kā *KPMG*, kas *OTE* pārskatu sertifikācijā arī lietoja 3 % diskonta likmi.

⁽²⁶⁾ Tā kā *KPMG* pienākums bija tikai pārbaudīt *OTE* pirmsnodokļu uzskaiti, tā neaprēķināja nominālās brīvprātīgās pensionēšanās shēmas neto pašreizējo vērtību pēcnodokļu izteiksmē.

⁽²⁷⁾ Šo papildu izmaksu sadalījums ir šāds: 322,9 miljoni euro par *OTE* darbinieku pastāvīgo statusu un 147,0 miljoni euro par *OTE* darbinieku augstākajām algām.

⁽²⁸⁾ Saskaņā ar Grieķijas iestāžu viedokli *OTE* tāpat kā visi pārējie privātie uzņēmumi veic obligātas darba devēja bezdarba apdrošināšanas iemaksas, kā pieprasa spēkā esošie sociālās apdrošināšanas tiesību akti. To likme ir 2,76 %, taču darba ņemējs veic iemaksas 1,33 % apmērā.

- (70) Attiecībā uz priekšrocībām, kas OTE varētu rasties no kādreizējā monopolstāvokļa, Grieķijas iestādes atgādina, ka fiksēto sakaru tirgus kopš 2001. gada ir pilnīgi liberalizēts un ka uz OTE attiecas plašs *ex ante* regulējums saskaņā ar noteikumiem, kurus paredz spēkā esošais normatīvais regulējums elektronisko komunikāciju pakalpojumiem un tīkliem. Sankcijas, ko OTE piemēroja valsts regulators, proti, Grieķijas Telekomunikāciju un pasta komisija (EETT), attiecībā uz fiksēto sakaru tirgu, deva alternatīviem operatoriem iespēju sākt konkurēt šajā tirgū, un OTE vēlāk zaudēja daļu šī tirgus.
- g) *Grieķijas iestāžu piedāvātā apņemšanās*
- (71) Grieķijas iestādes savā atbildē par aprēķinu pamatu izmantoja OTE akcijas cenu 2006. gada 25. aprīļa biržas slēgšanas brīdī, proti, 17,98 euro. Tādējādi 2006. gada 25. aprīlī 4 % no OTE akcijām atbilda 353 miljoniem euro. Grieķijas valsts ieguldījuma vērtība brīvprātīgās pensionēšanās shēmā 2006. gada 25. aprīlī tādējādi bija par 25 % zemāka nekā 469,9 miljoni euro, kas atbilst brīvprātīgās pensionēšanās shēmas papildu izmaksām.
- (72) Tomēr, tā kā OTE akciju cena ir pakļauta svārstībām Atēnu Fondu biržā, Grieķija apņemas grozīt Likuma Nr. 3371/2005 74. pantu, lai ierobežotu valsts finansiālo ieguldījumu, ja 4 % OTE akciju kopējā vērtība pārsniegtu OTE papildu izmaksu vērtību.
- h) *Atbilde uz trešās personas paustajiem apsvērumiem*
- (73) Grieķijas iestādes uzsver, ka saskaņā ar 34. pantu Grieķijas Likumā par uzņēmējdarbību Nr. 2190/1920 pilnsapulcei nav tiesību pieņemt lēmumus par vadību, šādas tiesības ir tikai valdei (OTE statūtu 9. panta d) punkts). Tāpēc brīvprātīgās pensionēšanās shēma tika apspriesta valdē, un valde arī pieņēma lēmumu par tās īstenošanu, vēlāk iepazīstinot ar to institucionālos ieguldītājus.
- (74) Grieķijas iestādes uzskata, ka apsvērumos minētais fakts, ka Grieķijas valsts ik gadu sedzot daļu TAP-OTE deficīta, ir balstīts uz nepareizu Grieķijas sociālās sistēmas izpratni. Grieķijas iestādes atkārtoti uzsver, ka galvenais OTE darbinieku pensiju fonds TAP-OTE ir atsevišķa juridiska struktūra, kas darbojas atbilstoši publiskajām tiesībām tāpat kā visi pārējie pensiju fondi Grieķijā. Tai ir pašai sava valde, administrācija, budžets un finanšu nodaļas. Gandrīz visi esošie pensiju fondi darbojas atbilstoši publiskajām tiesībām, būdami neatkarīgi no uzņēmumiem, kuros strādā darba ņēmēji, tiem ir sava pašpārvalde, un to darbības mērķis nav peļņas gūšana. Tiesības uz pensiju ir iegūtās tiesības saskaņā ar Grieķijas Konstitūciju (25. pants). Grieķijas sociālās drošības sistēmas galvenās īpašības ir tās obligātais, publiskais un universālais raksturs. Tādējādi Grieķijas pensiju sistēma ir balstīta uz paaudžu solidaritāti ("pay as you go" sistēma). Deficītu dažādos publisko tiesību fondos sedz nevis darba devēji vai darba ņēmēji, bet gan valsts, jo valsts konstitucionālais pienākums ir garantēt, lai pilnībā tiktu samaksātas visas pensijas.
- (75) Lai gan OTE bija saskaņā ar privāttiesībām dibināts uzņēmums, ko kontrolē valsts un kas ir pilnīgi neatkarīgs no publisko tiesību subjekta pensiju fonda TAP-OTE, tam no 1994. līdz 2001. gadam *ad hoc* tiesību aktu un darba koplīgumu rezultātā bija noteikts pienākums segt TAP-OTE deficītu un tādējādi īstenot sociālās apdrošināšanas mehānismu valsts vārdā. OTE pienākums segt šādu *ad hoc* TAP-OTE deficītu vēl vairāk palielināja tā ar algām nesaisītos izdevumus salīdzinājumā ar konkurentiem un jaunienācējiem tirgū, tādējādi radot uzņēmumam nepāprotamu neizdevīgumu.
- (76) Attiecībā uz šķietamajām priekšrocībām, ko OTE gūstot no agrākā monopolstāvokļa, Grieķijas iestādes uzsver, ka kopš 2001. gada Grieķijas telekomunikāciju tirgus ir pilnībā liberalizēts un ka valsts regulators EETT tajā īsteno preventīvu regulējošu uzraudzību. Šķietami ļaunprātīgā OTE rīcība jāaplūko saistībā ar nozares īpašajiem noteikumiem par jaunu regulējumu un attiecīgajām direktīvām. Grieķijas iestādes uzskata, ka kompensācijas pasākumus pilnīgi liberalizētā tirgū nevar pieprasīt ar gluži citādas pieejas palīdzību, proti, izvērtējot valsts atbalsta esamību valsts pasākumiem, kas attiecas tikai uz darbaspēku.
- (77) Visbeidzot, Grieķijas iestādes noraida kā nepareizu trešās personas apgalvojumu, ka OTE ir atbrīvots no reklāmas nodokļa, lai gan citiem uzņēmumiem Grieķijā tas ir jāmaksā. Saskaņā ar 19. panta 2. punktu Likumā Nr. 1264/1982 valsts uzņēmumi vai komunālo pakalpojumu uzņēmumi (kā OTE) ir atbrīvoti no pienākuma maksāt reklāmas nodokli, taču nesen pasludinātajā Pirmās instances administratīvās tiesas spriedumā (Lēmums Nr. 9564/2005) Likuma Nr. 1264/1982 jēdzienu "valsts civildienests" un "komunālie pakalpojumi" ir interpretēti tādā nozīmē, ka reklāmas nodokli ⁽²⁹⁾ nepiemēro ne tikai OTE, bet jebkuram telekomunikāciju operatoram neatkarīgi no tā, vai tas ir valsts vai privāts uzņēmums ⁽³⁰⁾.

⁽²⁹⁾ Grieķijas iestādes arī norāda, ka nesen pieņemtā Likuma Nr. 3470/2006 24. pantā skaidri noteikts, ka OTE un citi telekomunikāciju pakalpojumu sniedzēji vairs nedrīkst izmantot īpašo statusu, kas tiem dod tiesības būt atbrīvotiem no reklāmas nodokļa. Saskaņā ar Likumu Nr. 1264/1982 valsts uzņēmumus vai komunālo pakalpojumu uzņēmumus atbrīvo no reklāmas nodokļa tikai tad, ja to akciju kapitāla absolūtais vairākums pieder Grieķijas valstij. Tāpēc OTE un visiem pārējiem telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējiem tagad jāmaksā reklāmas nodoklis.

⁽³⁰⁾ Grieķijas iestādes norāda, ka Administratīvā tiesa ir secinājusi, ka komunālo pakalpojumu uzņēmumu statuss neskar tā juridisko statusu vai tiesisko regulējumu, kādā tas darbojas, bet ir atkarīgs tikai no pakalpojumiem, ko tas sniedz. Tāpēc Tiesa uzskata, ka uzņēmumi, kuri piedāvā sabiedrībai būtiski svarīgas preces un pakalpojumus, piemēram, telekomunikācijas, ūdensapgādi un energoapgādi, ir komunālo pakalpojumu uzņēmumi.

VI. ATBALSTA NOVĒRTĒJUMS

Atbalsta esamība

- (78) EK līguma 87. panta 1. punktā paredzēts, ka ar kopējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķirusi dalībvalsts vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem, un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- (79) Lai valsts pasākumu varētu klasificēt kā valsts atbalstu, ir nepieciešams, lai būtu izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi: a) pasākumu īsteno dalībvalsts no jebkāda veida valsts līdzekļiem, b) priekšrocības ir selektīvas, c) pasākums rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus un var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- (80) Konkrētajā gadījumā netiek apstrīdēts, ka pasākumā iesaistīti valsts līdzekļi, ciktāl valsts ierosina pārskaitīt TAP-OTE tai piederošos 4 % OTE akciju kā ieguldījumu uzņēmuma brīvprātīgās pensionēšanās shēmas vispārējās izmaksas. Valstij piederošie 4 % OTE akciju ir aktīvs ar finansiālu vērtību. Šis aktīvs tiek nodots, nesāņemot nekādu kompensāciju pēc tirgus cenas. Tā rezultātā pasākums ir valsts līdzekļu nodošana.
- (81) Turklāt, lai gan atbalsta tiešais saņēmējs ir TAP-OTE – saskaņā ar publiskajām tiesībām dibināts pensiju fonds, kas pieder plašākai sociālās apdrošināšanas sistēmai Grieķijā, – īstais pasākuma saņēmējs ir OTE, jo uzņēmums tiek daļēji atbrīvots no saistībām sociālās apdrošināšanas jomā, kas izriet no attiecīgās brīvprātīgās pensionēšanās shēmas. Nevienam citam uzņēmumam nav šādu sevišķu priekšrocību. Tādējādi pasākums ir selektīvs.
- (82) Turklāt netiek apstrīdēts, ka OTE ir valsts mēroga tīkla operators un ir iesaistījies elektronisko komunikāciju tīklu nodrošināšanā un pakalpojumu sniegšanā, tostarp starptautisko elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniegšanā, un ka jebkurš tam piešķirtais atbalsts var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- (83) Tomēr attiecībā uz jautājumu, vai šis valsts ieguldījums sniedz OTE priekšrocības, kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, Grieķijas iestādes argumentēja, ka a) tās ir darbojušās kā privāts ieguldītājs un b) pasākums nepiešķir OTE nekādas priekšrocības, jo tā ir tikai kompensācija par strukturāliem trūkumiem, kas attiecas uz OTE, jo tā darbiniekiem *de facto* ir pastāvīga darbinieka statuss un tiesību akti pirms liberalizācijas paredzēja tiem augstākas algas.
- a) *Atbilstība privāta ieguldītāja principam*
- (84) Lai noteiktu, vai Grieķijas valsts finansiālo ieguldījumu OTE brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksās var uzskatīt par atbilstošu tāda privāta ieguldītāja rīcībai, kas darbojas saskaņā ar normāliem tirgus nosacījumiem, saskaņā ar judikatūras prasībām nepieciešams noteikt, vai līdzīgos apstākļos privāts ieguldītājs, ko mēroga ziņā varētu salīdzināt ar valsti, būtu veicis līdzīgu finansiālu ieguldījumu, kas atbilstu 4 % OTE akciju ⁽³¹⁾.
- (85) Šajā ziņā ir jānodala valsts pienākumi, kas tai jāuzņemas kā uzņēmuma akciju kapitāla īpašnieci, no tiem pienākumiem, kas tai jāveic kā valsts varas īstenotājai ⁽³²⁾. Tā kā OTE ir akciju sabiedrība, tad Grieķijas valsts kā uzņēmuma akciju kapitāla lielākās daļas īpašniece būtu atbildīga par uzņēmuma parādiem tikai tādā mērā, cik tas nepārsniedz uzņēmuma aktīvu likvidācijas vērtību. Sociālās apdrošināšanas un citus no darba tiesībām izrietošus pienākumus parasti pilda attiecīgais uzņēmums, nevis tā akcionāri. Turklāt jāuzsver, ka OTE nav uzņēmums, kas pašlaik atrastos grūtā finansiālā stāvoklī vai nespētu izpildīt pats savas finanšu saistības attiecībā uz brīvprātīgās pensionēšanās shēmu.
- (86) Tāpēc pienākumus, kas rodas no kompensācijas izmaksām par priekšlaicīgu pensionēšanos un citiem ar to saistītiem pēcnodarbinātības pabalstiem, nevar ņemt vērā, lai noteiktu, vai ir piemērots privāta ieguldītāja princips ⁽³³⁾.
- (87) Turklāt Grieķijas valsts bija vienīgais akcionārs, kas ar savu ieguldījumu palīdzēja segt OTE pārstrukturēšanas plāna papildizmaksas, lai gan no paredzamā OTE rentabilitātes kāpuma labumu gūtu visi ieguldītāji bez uzņēmuma. Šādos apstākļos Grieķijas valsts rīkojās citādi nekā pārējie OTE privātie ieguldītāji. Pat tad, ja ar valsts kā lielākās akcionāres statusu varētu pamatot tās atšķirīgo rīcību, parasti būtu gaidāms, ka situācijā, kad viens uzņēmuma akcionārs sniedz finansiālu palīdzību, bet pārējie to nedara, šis akcionārs saņemtu sava veida kompensāciju, piemēram, palielinot tā daļu uzņēmumā vai tamlīdzīgi. Tomēr konkrētajā gadījumā valsts nesāņēma kompensāciju papildus tai, ko saņem visi pārējie ieguldītāji uzņēmumā.

⁽³¹⁾ Lieta C-305/89, Itālija pret Komisiju, 1991, ECR I-1603, 19. punkts.

⁽³²⁾ Apvienotās lietas C-278/92, C-279/92 un C-280/92, Spānija pret Komisiju, 1994, ECR I-4103, 22. punkts.

⁽³³⁾ Iepriekš minētā lieta C-305/89, 22. punkts.

- (95) Turklāt tāpat kā *Combus* lietā valsts iejaukšanās mērķis nebija atbrīvot *OTE* no pienākuma maksāt pensijas, kas bija radies agrāk, laikposmā, kad uz uzņēmumu attiecās *sui generis* darba tiesību regulējums (agrākās saistības), vai atvieglot šo pienākumu, bet šī iejaukšanās nepārsniedz *OTE* piemērojamā regulējuma pieskaņošanu privātā sektora regulējumam attiecībā uz pensiju tiesībām nākotnē.
- (96) Ņemot to vērā, Komisija arī norāda, ka konkrētās lietas faktoloģiskajā materiālā un tiesiskajā regulējumā vairāki aspekti ir līdzīgi *Combus* lietai.
- (97) Pirmkārt, *Combus* lietā Dānijas iestāžu kompensācija atviegloja plānoto uzņēmuma pārveidi no valsts uzņēmuma par privātu uzņēmumu, jo Dānijas valdība piedāvāja finansiālu kompensāciju (piemaksu) *Combus* darbiniekiem, kas no civildienesta ierēdņiem kļuva par darbiniekiem, kas slēdza līgumus saskaņā ar privāttiesībām. Tomēr, kad *OTE* 1994. gadā kļuva par akciju sabiedrību, valsts tobrīd neveica nekādus piemērotus pasākumus, lai nodrošinātu uzņēmuma darba noteikumu pieskaņošanu parastas akciju sabiedrības darba noteikumiem. Valsts neiejaucās arī 2001. gadā, kad *OTE* zaudēja ekskluzīvās tiesības sniegt fiksētos balsu sakaru pakalpojumus un kad notika Grieķijas elektronisko telekomunikāciju tirgus pilnīga liberalizācija.
- (98) Šajā ziņā nav neiespējams, ka lielais darbinieku skaits, īpaši grūtajos gados pirms liberalizācijas un tūlīt pēc tās, palīdzēja *OTE* nodrošināt un saglabāt pašreizējo dominējošo stāvokli un darbību praktiski visos elektronisko sakaru tirgus segmentos.
- (99) Turklāt, kā norādīts 93. apsvērumā, EK līguma 87. panta 1. punktā raksturotā atbalsta jēdziens ietver tikai pasākumus, kas atvieglo uzņēmuma budžetā parasti esošos maksājumus un ko var uzskatīt par ekonomiskām priekšrocībām, ko saņēmējs uzņēmums nebūtu ieguvis parastos tirgus apstākļos⁽⁴¹⁾.
- (100) Šajā saistībā vajadzētu atgādināt, ka atbilstīgi judikatūrai uzņēmumu izmaksas, kas rodas no koplīgumiem, kurus darba devēji noslēguši ar arodbiedrībām un kuri uzņēmumiem jāievēro, jo viņi ir pievienojušies šādiem koplīgumiem vai to darbības sfēra ir paplašināta ar tiesību aktu, ir izmaksas, kas pēc savas būtības ir iekļaujamās uzņēmumu budžetā⁽⁴²⁾.
- (101) Lai gan, kā norādīts 93. apsvērumā, *OTE* uzliktie darba tiesību noteikumi patiešām neatbilst parastajiem darba tiesību aktiem, ko pašlaik piemēro pārējiem privātiem uzņēmumiem Grieķijā, un *OTE* darbiniekiem garantētais pastāvīgais statuss un augstās algas patiesībā nav brīvās sarunās panākta koplīguma rezultāts, bet tos uzņēmumam noteica pati valsts, Komisija norāda, ka Grieķijas iestādes kopš brīža, kad *OTE* akcijas sāka kotēties biržā, nekad nav devušas zīmi, ka *OTE* no darba tiesībām izrietošās saistības nebūtu iekļaujamas uzņēmuma parastajā budžetā vai ka valstij vajadzētu piešķirt *OTE* kompensāciju par likumā paredzētā pastāvīgā statusa un augstāko algu radītajām papildu izmaksām. Tāpat arī *OTE* akciju novērtējuma pamatā bija pieņēmums, ka pastāvīgā statusa un augstāko algu izmaksas parastā gadījumā būtu jāiekļauj *OTE* budžetā.
- (102) Šie apsvērumi, aplūkojot tos kopā ar atzinumiem *Combus* lietā, liecina, ka konkrēto pasākumu var uzskatīt par atbalstu. Tomēr nav nepieciešams turpināt iztirtāt šo jautājumu, jo turpmāk sīki izklāstīto iemeslu dēļ šis atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu saskaņā ar Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

VII. ATBALSTA SADERĪBA AR KOPĒJO TIRGU

- (103) Komisija atzīmē, ka plānotais valsts ieguldījums, lai segtu *OTE* brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksas, ietilpst plašākā Grieķijas iestāžu plānā pārstrukturēt *OTE* piemērojamo nodarbinātības režīmu, lai garantētu uzņēmuma ilgtermiņa rentabilitāti un uzlabotu elektronisko sakaru tirgus darbību. Tāpēc brīvprātīgās pensionēšanās shēma ir nepieciešams posms ceļā uz turpmāko *OTE* privatizāciju.
- (104) Komisija tāpēc uzskata, ka, izvērtējot pasākuma saderību ar kopējo tirgu, par pamatu jāizmanto tieši EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkts, kur paredzēts, ka: "atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm", var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu.
- (105) Lai atbalsta pasākumu varētu uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu, pamatojoties uz to, ka tas veicina saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, tam jāuzlabo saimnieciskās darbības veikšanas veids. Atbalsts ir saderīgs saskaņā ar 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu tikai tad, ja tas negatīvi neietekmē tirdzniecības nosacījumus tiktāl, ka tas nonāk pretrunā kopīgām interesēm. Izvērtējot atbalstu, Komisija īpašu uzmanību velta nepieciešamības un samērīguma kritērijiem⁽⁴³⁾.

⁽⁴¹⁾ Lieta 173/73, Itālija pret Komisiju, 1974, ECR 709, 26. punkts, lieta C-387/92, *Banco Exterior de España*, 1994, ECR I-877, 12. un 13. punkts, un lieta C-280/00, *Altmark Trans and Regierungspräsidium Magdeburg*, 2003, ECR I-9919, 84. punkts, kā arī tajās citētie spriedumi.

⁽⁴²⁾ Lieta C-482/99, Francija pret Komisiju, 2002, ECR I-4397, 40. punkts.

⁽⁴³⁾ Lieta T-187/99, *Agrana Zucker und Stärke AG* pret Komisiju, 2001, ECR I-1587, 74. punkts.

a) *Pasākums atbilst kopīgām interesēm*

- (106) Atbrīvojot OTE no papildu izmaksām, kas uzņēmumam jāsedz kā bijušajam valsts uzņēmumam darbinieku augstākās algas un pastāvīgā statusa dēļ, paziņotais pasākums dos uzņēmumam iespēju brīvi darboties pilnīgi liberalizētajā elektronisko komunikāciju tirgū un veikt vajadzīgos pielāgojumus, lai reaģētu uz tirgu un citām tehnoloģijas attīstības tendencēm, kas ietekmē uzņēmuma rentabilitāti ilgtermiņa perspektīvā.
- (107) Konkrētāk, OTE personāla samazināšana par apmēram vienu trešdaļu, izmantojot brīvprātīgās pensionēšanās shēmu, un OTE darbinieku piekrišana atteikties no pastāvīgā statusa turpmāk pieņemtajiem darbiniekiem, pretī saņemot OTE piedāvāto priekšlaicīgās pensionēšanās portfeli, ir galvenie elementi vispārējās OTE pārstrukturēšanas pasākumos, kas garantētu uzņēmuma rentabilitāti, efektīvu darbību un turpmāku privatizāciju. Šobrīd OTE darbinieku pastāvīgais statuss, pārāk lielais skaits un fiksētais algu režīms ir lielākie šķēršļi, lai turpinātos uzņēmuma privatizācija un Grieķijas valsts izstātos no tā akcionāru loka.
- (108) Vēl joprojām notiekošā OTE pārveide no agrākā monopoluzņēmuma par uzņēmumu, kas pakļauts tādām pašām tiesiskajām regulējumiem kā jebkurš cits privāts operators Grieķijā, paredzot vēlāku Grieķijas valsts atteikšanos no uzņēmuma kontroles, uzlabo Grieķijas elektronisko komunikāciju tirgus darbību, pazemina barjeras ienākšanai tirgū un tā pamešanai⁽⁴⁴⁾, kā arī ilgākā perspektīvā sniedz priekšrocības galīgajiem lietotājiem.
- (109) Tāpēc plānotais Grieķijas valsts finansiālais ieguldījums, piedaloties brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksu segšanā, atbilst kopīgām interesēm.

b) *Atbalsts ir piemērots instruments*

- (110) Komisija, sākdama oficiālu izmeklēšanu, pauda bažas par pašreizējās brīvprātīgās pensionēšanās shēmas nepieciešamību, jo citas, agrākās brīvprātīgās pensionēšanās shēmas OTE finansēja viens pats.

⁽⁴⁴⁾ Šķēršļi izskaidrojami ar to, ka ienākšanu Grieķijas elektronisko komunikāciju tirgū, iegādājoties OTE, šobrīd kavē ārkārtīgi neelastīgie darba nosacījumi, kas attiecas uz OTE, un OTE darbinieku faktiski pastāvīgais statuss, kas kavē citas uzņēmumu grupas pārņemt OTE. No otras puses, to pašu iemeslu dēļ pašlaik ir ārkārtīgi grūti iziet no tirgus, valstij atsakoties no kontroles.

- (111) Konkrētāk, izmeklēšanā atklājās, ka no 1996. līdz 2004. gadam OTE 8 173 darbiniekiem deva iespēju priekšlaicīgi pensionēties. Tomēr šis sīkmēroga ikgadējās brīvprātīgās pensionēšanās shēmas (ko izmantoja vidēji 900 darbinieki gadā) tika piedāvātas tikai tiem darbiniekiem, kuriem jau bija tiesības saņemt pensiju, bet kuri turpināja strādāt, līdz būtu izpildītas obligātās pensionēšanās prasības⁽⁴⁵⁾. Tāpēc iepriekšējās brīvprātīgās pensionēšanās shēmās nebija paredzēts attiecīgajiem darbiniekiem atzīt domājamus gadus, un tās nevar salīdzināt ar pašreizējo brīvprātīgās pensionēšanās shēmu ne pēc struktūras, ne pēc apjoma. Šajā ziņā OTE iepriekš īstenotās brīvprātīgās pensionēšanās shēmas nekādi neatšķīrās no līdzvērtīgām brīvprātīgās pensionēšanās shēmām, ko īstenoja jebkurš cits privāts uzņēmums, vai OTE pašreizējās "kārtējās" brīvprātīgās pensionēšanās shēmas⁽⁴⁶⁾.
- (112) Konkrētajā gadījumā brīvprātīgā pensiju shēma, kas būtu piedāvājusi priekšlaicīgi pensionēties tikai tiem darbiniekiem, kam bija tiesības uz pensiju, bet kas vēl nebija sasnieguši obligāto pensionēšanās vecumu, nebūtu guvuši ievērojamu atsaucību, jo vairāki shēmas nosacījumiem atbilstošie darbinieki joprojām turpinātu strādāt, lai vēlāk saņemtu pēc iespējas lielāku pensiju⁽⁴⁷⁾.
- (113) Šādos apstākļos OTE lēmums atzīt ne vairāk kā septiņus domājamus stāža gadus visiem darbiniekiem, kuriem vajadzētu obligātā kārtībā pensionēties no 2005. līdz 2012. gadam, tādējādi piedāvājot viņiem priekšlaicīgas pensionēšanās iespēju, saņemot pilnu pensiju, šķiet vienīgais līdzeklis, kā varētu laikus atbrīvoties no daudziem darbiniekiem. Darbinieks, kam ir gandrīz vai civildienesta ierēdņa statuss, visticamāk, aizietu no uzņēmuma tikai tad, ja darba devējs viņam piedāvātu piemērotu stimulējošu atlīdzību. Tāpēc OTE vajadzēja vismaz piedāvāt piemērotu kompensāciju par ekonomiskajām priekšrocībām, ko darbinieks turpinātu gūt, ja paliktu strādāt drošajā pastāvīgajā statusā. Brīvprātīgā pensionēšanās shēma pēc izsludināšanas guva lielu atsaucību (apmēram 91 % no visiem tai piemērotajiem darbiniekiem), un tas liecina, ka OTE, atzīstot domājamus stāža gadus, bija izvēlējies piemērotu stimulējošu līdzekli.

⁽⁴⁵⁾ Piemēram, darbinieki ar 30 gadu stāžu (tas dod tiesības saņemt pensiju) varēja turpināt strādāt, līdz viņi būtu sasnieguši 58 gadu vecumu vai pilnu 35 gadu stāžu atkarībā no tā, kas notiktu ātrāk. Šādi darbinieki drīzāk izvēlētos strādāt, līdz būtu izpildītas obligātās pensionēšanās prasības, lai palielinātu bāzes summu, no kuras tiek aprēķināta pensija. Kā norādīja Grieķijas iestādes, algas palielinās ātrāk nekā pensijas, un OTE darbinieki parasti ir devuši priekšroku turpināt strādāt uzņēmumā, jo pensiju aprēķina no pēdējās algas.

⁽⁴⁶⁾ Kā minēts 56. apsvērumā, "kārtējā" brīvprātīgās pensionēšanās shēma attiecas tikai uz tiem darbiniekiem, kas jau ir ieguvuši tiesības uz pensiju, bet vēl nav izpildījuši obligātās pensionēšanās prasības. Kārtējā brīvprātīgās pensionēšanās shēmā nav paredzēts ieskaitīt "domājamus" gadus, tāpēc tās izmaksas netiek segtas no Grieķijas valsts ieguldījuma.

⁽⁴⁷⁾ Skatīt 34. zemsvirta piezīmi.

- (114) OTE nebūtu varējis izmantot citus, ekonomiskākus pasākumus kā štatu samazināšanas plānu, jo OTE darbiniekiem būtu vajadzējis paust savu piekrišanu zaudēt pastāvīgās nodarbinātības statusu, pretī saņemot zemāku kompensāciju par štatu samazināšanu. Tāpat nav iespējams retroaktīvi atcelt darbinieku pastāvīgo statusu, lai varētu īstenot obligātu štatu samazināšanas shēmu, jo, kā paskaidroja Grieķijas iestādes, pēc šādas rīcības rastos ļoti nopietni juridiski un konstitucionāli sarežģījumi, kas apdraudētu visu OTE pārstrukturēšanu.
- (115) Turklāt var atrast analogiju starp šo lietu un Komisijas Paziņojumu par balastizmaksām enerģijas jomā⁽⁴⁸⁾. Balastizmaksas rodas tad, ja īpašniekam joprojām jāsedz izmaksas, kas izriet no viņa kā īpašnieka statusa, bet viņš tās vairs nespēj atgūt, jo liberalizācijas rezultātā tirgu tagad apkalpo jaunienācēji konkurenti.
- (116) Tāpēc Grieķijas valsts ieguldījums brīvprātīgās pensionēšanās shēmā, analogiski raugoties, turpmāko iemeslu dēļ jāskata no līdzīga aspekta kā kompensācija par balastizmaksām. OTE darbinieku īpašais pastāvīgais statuss ir cieši saistīts ar agrāko monopolstāvokli, kad tirgus vēl nebija liberalizēts. Šis īpašais režīms neradīja nekādas grūtības, kamēr OTE darbojās monopola vidē. OTE izmaksas gan bija augstākas nekā citiem, bet uzņēmums bija pasargāts no nozares iekšējās konkurences. Pēc Grieķijas telekomunikāciju tirgus liberalizācijas šis īpašais darbinieku statuss pakāpeniski kļuva OTE par slogu, ietekmējot uzņēmuma konkurētspēju. Darbinieku īpašais pastāvīgais statuss, kas gandrīz līdzinās civildienesta ierēdņa statusam, izraisa OTE papildu algu izmaksas, kādu toties nav tā konkurentiem⁽⁴⁹⁾.
- (117) Tādējādi Grieķijas iestāžu lēmums finansēt brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksas, kas izriet no OTE darbi-
- nieku pastāvīgā statusa un augstākajām algām, atbilst nepieciešamības prasībai, jo tas dod iespēju OTE pārstrukturēt savu darbību, pielāgojot to privāta uzņēmuma darbības principiem, vienlaikus neradot papildu izmaksas, kas izriet no pirmsliberalizācijas saistībām.
- c) *Samērīgums*
- (118) Valsts ieguldījums kompensē OTE tikai darbinieku pastāvīgā statusa un augstāko algu izmaksas, kas rodas no papildu domājamajiem gadiem, kurus piešķir darbiniekiem, kas no 2005. līdz 2012. gadam būs sasnieguši obligāto pensionēšanās vecumu. Īpaši jāuzsver, ka Grieķijas valsts iekļaušanās nav domāta tam, lai finansētu OTE esošās saistības pensiju jomā vai lai segtu jebkādu pensiju izmaksas deficītu, kas būtu jāuzņemas uzņēmumam. OTE līdz šim ir pilnībā veicis visas darba devēja iemaksas TAP-OTE un arī sedz visas brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izdevumus līdz dienai, kad šī shēma stāsies spēkā, izņemot izmaksas, kas privātam uzņēmumam nebūtu jāsedz, ja tas veiktu analogiskus pasākumus, lai samazinātu darbaspēku.
- (119) Tāpēc Grieķijas valsts pārskaita 4 % no OTE akcijām pensiju fondam, lai finansētu brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksas, kas izriet no fakta, ka personām, kas atbilst minētās shēmas izmantošanas kritērijiem, pensijas netiek aprēķinātas, pamatojoties uz faktiskās aiziešanas gadu, bet gan to gadu, kad tās būtu pensionējušās obligātā kārtībā, ja tās būtu izvēlējušās izmantot pastāvīgo statusu. Citiem vārdiem, valsts būtībā finansē darba devēja un darba ņēmēja nākotnes pensiju iemaksas, kas atbilst domājamajiem gadiem, kurus atzīst personām, kas pieņēmušas piedāvājumu izmantot brīvprātīgās pensionēšanās shēmu.
- (120) Valsts ieguldījumu varētu arī izvērtēt, ņemot vērā plašāku starp OTE vadību un darbiniekiem panāktu vienošanos, saskaņā ar kuru OTE darbinieki, pretī saņemot visai dāsnu atlīdzību par priekšlaicīgu pensionēšanos, piekrist atteikties no pastāvīga darbinieka statusa turpmākajiem jaunpieņemtajiem darbiniekiem. Ja OTE turpmāk pieņemto darbinieku statuss būtu tāds pats kā līdz šim, valsts ieguldījums nekādi neietekmētu uzņēmuma ilgtermiņa rentabilitāti, jo turpmāk pieņemtie darbinieki neitralizētu īstermiņa izmaksu ietaupījumu, ko OTE, iespējams, gūs no brīvprātīgās pensionēšanās shēmas.
- (121) Attiecīgā atbalsta samērīgums ir atkarīgs arī no tā, vai a) Grieķijas iestādes ir pareizi novērtējušas papildu izmaksas, kas OTE būs jāuzņemas to darbinieku pastāvīgā statusa un augstāk noteikto algu dēļ, kuri izmanto brīvprātīgās pensionēšanās shēmas piedāvājumu, un b) vai valsts ieguldījums nerada OTE pārmērīgu kompensāciju.

⁽⁴⁸⁾ Skatīt iepriekš 17. zemsvītras piezīmi.

⁽⁴⁹⁾ Jāatsaucas arī uz Komisijas lēmumu EDF lietā (skatīt iepriekš 16. zemsvītras piezīmi). EDF lietā Komisija atzina, ka ar kopējo tirgu saderīgs ir pasākums, kad Francijas valsts bija atbrīvojusi Francijas elektrības un gāzes nozares uzņēmumus no pienākuma apmaksāt dažas konkrētas pensiju tiesības, kuras darbinieki bija ieguvuši pagātnē, kad uzņēmumi darbojās tiesiska monopola režīmā. Komisija uzskatīja, ka tobrīd uzņēmumi bija pasargāti no nozares iekšējās konkurences un tāpēc varēja atļauties segt izmaksas, kas izrietēja no augstākām pensiju tiesībām, neciešot ievērojamus ekonomiskus zaudējumus. Komisija atzina, ka šīs "pagātnes saistības" minētajiem uzņēmumiem sagādāja ievērojamas grūtības, jo tagad tie konkurēja ar citiem elektroapgādes vai gāzes uzņēmumiem, kuriem nebija jāsedz līdzīgas pagātnes mantojuma izraisītās izmaksas (lēmuma 143. apsvērums). Komisija uzskatīja, ka atbalsts, kas piešķirts, "ņemot vērā šādu nozares reorganizāciju", ir nepieciešams un samērīgs, jo citādi nozares reforma nebija saistīta ar valsts atbalstu (lēmuma 146. apsvērums). Lai gan konkrētajā gadījumā Grieķijas valsts nepiešķīra OTE kompensāciju par pagātnes saistībām pensiju jomā un pasākums nav vērst uz plašāku nozares reorganizāciju, EDF lietā noteiktie principi ir jāpiemēro pēc analogijas.

i) OTE papildu izmaksas

- (122) Balstoties uz sīku informāciju, ko iesniegušas Grieķijas iestādes, brīvprātīgās pensionēšanās shēmas nominālās izmaksas ir 1 161,8 miljoni euro, kā apliecināja KPMG saskaņā ar sertificētajiem OTE 2005. gada IFRS finanšu pārskatiem.
- (123) Saskaņā ar CRA *International* veikto pētījumu (skatīt 65. apsvērumu) brīvprātīgās pensionēšanās shēmas neto pašreizējā vērtība ir 1 086,2 miljoni euro. Ņemot vērā OTE saņemtos nodokļu atvieglojumus, kuru pamatā ir ar uzņēmējdarbības peļņas nodokli apliekamās bāzes samazināšana, CRA *International* vērtēja, ka brīvprātīgās pensionēšanās shēmas pēcnodokļu neto pašreizējā vērtība ir 784,3 miljoni euro.
- (124) CRA *International* aprēķināja neto pašreizējo vērtību, pamatojoties uz 3 % diskonta likmi, kas atbilst bezriskā vērtspāpīru ienesīgumam. Šī pieeja ir krasā pretrunā ar Grieķijas iestāžu 2005. gada novembrī iesniegtajiem aprēķiniem, kuru pamatā bija OTE WACC, kas tika lēsts 7,8 % vērtībā. CRA *International* nenoliedz, ka WACC var izmantot par diskonta likmi. Tomēr minētā firma uzskata, ka WACC izmantošana atspoguļo parasto risku, kam uzņēmums ir pakļauts, veicot uzņēmējdarbību, bet konkrētajā gadījumā algu un pensiju samaksa OTE darbiniekiem nav saistīta ar nekādu nenoteiktību, jo algas atbilst stingri noteiktai algu tabulai un to ikgadējā paaugstināšana nav saistīta ar OTE ekonomiskās darbības rādītājiem. Tomēr, lai analīze būtu pilnīga, CRA aprēķināja arī brīvprātīgās pensionēšanās shēmas neto pašreizējo vērtību, pamatojoties uz OTE WACC, un secināja, ka brīvprātīgās pensionēšanās shēmas neto pašreizējā vērtība ir 704,8 miljoni euro.
- (125) Komisija uzskata, ka novērtējums, kura pamatā izmantots OTE WACC (7,8 %), atbilst vispārpieņemtajai praksei šajā jomā (to atzina arī CRA *International*) un Grieķijas iestāžu agrāk iesniegtajiem materiāliem. Tāpēc brīvprātīgās pensionēšanās shēmas neto pašreizējai vērtībai vajadzētu būt 704,8 miljoniem euro.
- (126) Pamatojoties uz pieņēmumu, ka OTE varēja piedāvāt priekšlaicīgas pensionēšanās kompensāciju portfeli, kas atbilstu 150 % no likumā noteiktās kompensācijas par štatu samazināšanu, ņemot vērā privātā sektora algas, kas ir par 33 % zemākas nekā OTE, CRA *International* secina, ka šādas shēmas neto pašreizējā vērtība būtu 314,4 miljoni euro. No tā izriet, ka OTE papildu izmaksu slogs ir 390,4 miljoni euro (704,8 – 314,4 = 390,4).
- (127) Sākot oficiālu izmeklēšanu, Komisija lūdza Grieķijas iestādēm sniegt pierādījumus pieņēmumam, ka privāti uzņēmumi būtu piedāvājuši štatu samazināšanas

kompensāciju portfeli, kas atbilst 150 % no likumā noteiktā minimuma. Grieķijas iestādes iesniedza *Hay Group* ziņojumu (skatīt 61. apsvērumu), kurā bija secināts, ka vidējais kompensāciju portfelis, ko privāti uzņēmumi piedāvā štatu samazināšanā 51 līdz 62 gadus veciem darbiniekiem (šādā vecumā ir vairums OTE darbinieku – brīvprātīgās pensionēšanās shēmas dalībnieku) ir vienāds ar 150 % no likumā noteiktā minimuma, kaut arī ES vēl nav īstenota OTE shēmai līdzvērtīga brīvprātīgās pensionēšanās shēma, tāpēc šie dati tika gūti intervijās un, izmantojot informāciju, kas bija apkopota par 40 Grieķijā strādājošiem uzņēmumiem. Komisijai, pārbaudot Grieķijas iestāžu iesniegto informāciju, nav iemeslu apšaubīt *Hay Group* ziņojuma rezultātu patiesīgumu.

- (128) Tāpēc jāuzskata par pamatotu CRA *International* aprēķins, kurā OTE papildu izmaksu slogs (390,4 miljoni euro) tika noteikts, izmantojot *Hay Group* ziņojumā ieteikto koeficientu 1,5.
- (129) Nākamais jautājums ir tāds, vai Grieķijas valsts ieguldījums pārsniedz OTE papildu izmaksu slogu, kas lēsts 390,4 miljonu euro vērtībā.

ii) Grieķijas valsts ieguldījuma vērtība

- (130) Saskaņā ar Likuma Nr. 3371/200574. panta 4. punkta a) apakšpunktu Grieķijas iestādes iegulda 4 % no OTE akciju kapitāla fondā TAP-OTE. Grieķijas valsts ieguldījumam brīvprātīgās pensionēšanās shēmā vērtību aprēķina, reizinot OTE akciju kopskaitu (490 582 879) ar 4 % un OTE akciju slēgšanas cenu Atēnu Fondu biržā ⁽⁵⁰⁾.
- (131) Likuma Nr. 3371/2005 publicēšanas dienā (2005. gada 14. jūlijā) OTE akciju slēgšanas cena bija 16,35 euro. Minētajā dienā valsts ieguldījums atbilda apmēram 315 miljoniem euro. Kopš tā laika OTE akciju cena ir pakāpeniski palielinājusies, svārstoties no 23 euro 2007. gada janvāra vidū līdz 21 euro 2007. gada 27. februārī. Tādējādi 2007. gada 27. februārī Grieķijas valstij piederošo 4 % OTE akciju vērtība bija apmēram 410 089 618 euro.
- (132) Grieķijas valsts ieguldījums minētajā dienā bija augstāks nekā OTE papildu izmaksu slogs (390,4 miljoni euro).
- (133) Tā kā nav iespējams prognozēt OTE akciju slēgšanas cenu nākotnē, Grieķijas iestādes atbildē uz paziņojumu par oficiālas izmeklēšanas sākšanu oficiāli apņēmas atcelt Likumu Nr. 3371/2005, ja akciju 4 % daļas vērtība pārsniegtu 390,4 miljonus euro dienā, kad tās tiktu pārskaitītas pensiju fondam, un veikt visus pārējos nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka TAP-OTE nododamo akciju vērtība nepārsniedz 390,4 miljonus euro.

⁽⁵⁰⁾ Proti, 19 623 315,16 × OTE akciju cena.

(134) Tāpēc Komisijas vērtējums konkrētajā lietā ir balstīts uz Grieķijas apņemšanos, ka tās paredzētais ieguldījums TAP-OTE nepārsniegs 390,4 miljonus euro, kas atbilst OTE brīvprātīgās pensionēšanās shēmas papildu izmaksām, un ka vajadzības gadījumā tā arī atceļ Likumu Nr. 3371/2005.

1. Citas priekšrocības

(135) Sākot oficiālās izmeklēšanas procedūru, Komisija norādīja, ka papildu izmaksas, kas OTE jāsedz savu darbinieku pastāvīgā statusa dēļ, vēl nebūt nenozīmē valsts ieguldījuma nepieciešamību, jo OTE, iespējams, izmantoja un vēl turpina izmantot citas priekšrocības, kas varētu neitralizēt brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksas (skatīt 47. apsvērumu). Šādas priekšrocības varētu rasties no OTE darbinieku īpašā nodarbinātības statusa kopumā vai īpašiem mehānismiem, ar kuru palīdzību OTE darbaspēka izmaksas tiek samazinātas zem tādu uzņēmumu darbaspēka izmaksām, kuri pakļauti vispārpiemērojamām darba tiesībām, piemēram, atbrīvojums no bezdarba apdrošināšanas iemaksām vai atbrīvojums no pensiju saistībām. OTE var arī gūt labumu no sava kādreizējā monopolstāvokļa, tādējādi kompensējot neizdevīgumu, kas rodas no brīvprātīgās pensionēšanās shēmas papildu izmaksām, jo īpaši attiecībā uz fiksēto sakaru līniju tīklu.

a) Ar darba tiesībām saistītas priekšrocības

(136) Komisija šobrīd uzskata, ka, novērtējot, vai pasākumi, kas domāti bijušā monopoluzņēmuma kompensēšanai par papildu izmaksām, kas radušās periodā, kad attiecīgais uzņēmums darbojās monopola režīmā, atbilst Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktam, ir tikai jāpārbauda, vai uzņēmums ir izmantojis vai turpina izmantot citas līdzīgas priekšrocības (piemēram, konkrētajā gadījumā, citas ar darba tiesībām saistītas priekšrocības, ko izmanto OTE), kas varētu neitralizēt attiecīgās izmaksas.

(137) Šajā ziņā Grieķijas valsts pasūtītajā profesora *Levantis* ziņojumā secināts, ka OTE neizmanto nekādas ar darbaspēku saistītas priekšrocības un ka visos citos jautājumos uz OTE attiecas tāds pats darba tiesību regulējums kā uz jebkuru citu akciju sabiedrību. Turklāt Grieķijas iestādes, atbildot uz Komisijas pieprasījumu oficiālās izmeklēšanas sākumā, apstiprināja, ka OTE, tāpat kā visiem pārējiem darba devējiem Grieķijā, ir jāveic bezdarba apdrošināšanas iemaksas saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem sociālās apdrošināšanas jomā.

(138) Sākot oficiālās izmeklēšanas procedūru, Komisija interesējās arī par to, vai uzņēmums OTE agrāk ir izmantojis atvieglojumus attiecībā uz savu pienākumu izmaksāt

pensijas. Saskaņā ar Grieķijas iestāžu iesniegto informāciju OTE kā darba devējs nekad nav bijis atbrīvots no pensiju izmaksas pienākuma un nekad nav saņēmis nekādus atvieglojumus attiecībā uz to⁽⁵¹⁾.

b) Ar konkurenci saistītas priekšrocības

(139) Komisija uzskata, ka jautājums, vai jāņem vērā citas priekšrocības, kas izriet no uzņēmuma agrākā monopolstāvokļa, būtībā ir atkarīgs no tā, vai attiecīgais tirgus ir liberalizēts pilnībā, proti, vai pastāv piemērots tiesisks vai normatīvs regulējums, kas nodrošinātu, lai bijušais monopoluzņēmums vairs negūtu nekādas ekskluzīvas vai īpašas tiesības vai citas privilēģijas, un vai ir iespējams efektīvi likvidēt pašreizējos vai iespējamās konkurences izkropļojumus, izmantojot pieejamos provizoriskus reglamentējošos tiesiskos līdzekļus un/vai retrospektīvi īstenojot attiecīgās konkurences tiesību normas.

(140) Šajā ziņā trešā persona iesniegtajos materiālos lielākoties pievērsās pieņēmumam, ka OTE ir veicis pret konkurenci vērstas darbības fiksēto balss sakaru tirgū un ka valsts regulators nespēj veikt savus regulatora pienākumus.

(141) Komisija atzīmē, ka saskaņā ar 7. un 13. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīvā 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva)⁽⁵²⁾ valsts regulators jau ir identificējis OTE kā tirgus dalībnieku ar lielu ietekmi visos fiksēto sakaru tirgus segmentos, kas ir ietverti Komisijas ieteikumā par attiecīgajiem tirgus segmentiem. Tā rezultātā OTE pašlaik nākas saskarties ar provizoriski noteiktiem regulatora tiesiskās aizsardzības līdzekļiem gan vairumtirdzniecības, gan mazumtirdzniecības līmenī. Pašlaik OTE pienākums ir nodrošināt trešajām personām: a) piekļuvi fiksētajam tīklam vairumtirdzniecības līmenī, b) operatora izvēli un operatora iepriekšēju izvēli, c) tranziņpakalpojumus un visu tīkla pakalpojumu klāstu, darot

⁽⁵¹⁾ Gluži pretēji, daudzos tiesību aktos no 1994. līdz 2001. gadam (Likumi Nr. 2257/1994, 2768/1999, 2843/2000 un 2937/2001) Grieķijas valsts pieprasīja OTE veikt noteiktas *ad hoc* (vienreizējas) iemaksas TAP-OTE, lai segtu pensiju fonda darbības deficītu. Konkrētāk, 2001. gadā OTE bija ar likumu noteikts pienākums iemaksāt TAP-OTE vienreizēju nemainīgas likmes summu 120 miljardu Grieķijas drahtu (apmēram 4 miljardi euro) vērtībā, lai segtu TAP-OTE deficītu, kas bija aprēķināts par 2002.–2011. gadu. Tā kā OTE nebija pienākums garantēt TAP-OTE rentabilitāti, tad OTE veiktie maksājumi pārsniedza uzņēmuma kā darba devēja pienākumu veikt pensiju maksājumus.

⁽⁵²⁾ OV L 108, 24.4.2002., 33. lpp.

to atbilstoši taisnīguma, saprātīguma un savlaicīguma principiem. OTE, kas ir operators ar ievērojamu ietekmi fiksēto līniju tirgū, ir pienākums arī ievērot nediskriminēšanu, pārredzamību, organizēt nodalītu uzskaiti un revīziju, un uz to attiecas pienākums īstenot cenu kontroli un izmaksu uzskaiti, kuras pamatā ir ilgtermiņa vidējās papildu izmaksas, balstoties uz aktīvu pašreizējām izmaksām⁽⁵³⁾. Šie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir arī atrodamīti noteikumos par nomāto līniju tirgiem⁽⁵⁴⁾ un platjoslas piekļuves vairumtirdzniecības tirgiem⁽⁵⁵⁾. Turklāt valsts regulators ir noteicis OTE abonentlīniju atsaistīšanas cenas, kas šobrīd ir viszemākās ES.

- (142) Kopumā dažādās OTE uzliktās prasības par izmaksu uzskaiti un uzskaites nodalīšanu bija ieviestas ar mērķi nodrošināt, ka OTE kā bijušais monopoluzņēmums negūst priekšrocības, kuru rezultātā tiktu apdraudēta vai izkropļota konkurence tirgū⁽⁵⁶⁾.
- (143) Komisija turklāt norāda, ka pēc oficiālas izmeklēšanas sākuma valsts regulators ir arī sācis vairākus retroaktīvus pasākumus pret OTE, jo bija pārkāpts vai nu tābrīža tiesiskais regulējums, vai konkurences tiesību normas⁽⁵⁷⁾.
- (144) Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, rodas iespaids, ka pastāvošais nozares regulējums jau lielā mērā nodrošina elektronisko sakaru tirgus pienācīgu

darbību un to, lai OTE nebūtu nekādu priekšrocību, kas izriet no tā agrākā monopolstāvokļa un kas šajā regulējumā nebūtu aplūkotas, turklāt Komisija jebkurā gadījumā nav konstatējusi šādas kvantitatīvas priekšrocības, un arī neviena trešā persona tādas nav norādījusi.

c) OTE atbrīvojums no reklāmas nodokļa

- (145) Trešā persona savā iesniegumā norādīja, ka OTE ir atbrīvots no reklāmas nodokļa maksājumiem, kas citiem uzņēmumiem jāmaksā par visu veidu reklāmu. Komisija uzskata, ka šāds pasākums principā jāizskata atsevišķi, nevis saistībā ar šo procedūru. Komisija ir pārliecināta, ka šāds atbrīvojums OTE tomēr nav radījis nekādas priekšrocības⁽⁵⁸⁾.

2. Nobeiguma piezīmes

- (146) No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Grieķijas valsts plānotais ieguldījums OTE brīvprātīgās pensionēšanās shēmas izmaksās 390 miljonu euro vērtībā ir atbalsta pasākums, kas paredzēts, lai sasniegtu kopīgām interesēm kalpojošu mērķi, jo tas ir vajadzīgs un samērīgs un negatīvi neietekmē tirdzniecības nosacījumus, ja vien ieguldījums nepārsniedz papildu izmaksu slogu, kas OTE jāuzņemas savu darbinieku pastāvīgā statusa un augsto algu dēļ. Tāpēc tas atbilst Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktam.

VIII. SECINĀJUMI

- (147) Jāuzsver, ka šā lēmuma pamatā ir Grieķijas iestāžu konkrēta apņemšanās atcelt Likumu Nr. 3371/2005, ja dienā, kad TAP-OTE tiks pārskaitīta OTE akciju 4 % daļa, pārskaitīto akciju vērtība pārsniegs OTE brīvprātīgās pensionēšanās shēmas papildu izmaksas, ko pārbaudījusi un atzinusi Komisija. Komisija secina, ka OTE brīvprātīgās pensionēšanās shēmas papildu izmaksas darbinieku neatlaižamā statusa un augsto algu dēļ ir 390,4 miljoni euro.

⁽⁵³⁾ Skatīt Komisijas lēmumus (bez komentāriem) lietā EL/2006/0493: zvanu izcelsme publiskajā telefona tīklā, kas sniegts fiksētā vietā, lietā EL/2006/0494: zvanu izcelsme individuālajos telefona tīklos, kas nodrošināti fiksētā vietā, un lietā EL/2006/0495: tranzīta pakalpojumi fiksētajā publiskajā telefona tīklā. http://circa.europa.eu/Public/irc/info/ecctf/library?l=/ellda/adopted_measures&vm=detailed&sb=Title

⁽⁵⁴⁾ Komisijas Lēmums (bez komentāriem) lietā EL/2006/0372: vairumtirdzniecības mēroga platjoslas piekļuve Grieķijā.

⁽⁵⁵⁾ Komisijas Lēmums (bez komentāriem) lietā EL/2006/0491: minimālais nomāto līniju komplekts Grieķijā.

⁽⁵⁶⁾ Saskaņā ar Direktīvas 2002/21/EK 7. panta 3. punktu Komisija ir pārbaudījusi arī iepriekš minētos lēmumus un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, ko regulators noteicis OTE, un nepauz ievērojamas bažas par to saderību ar Kopienas tiesību aktiem, un jo īpaši pamatdirektīvas 8. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētajiem mērķiem, kas cita starpā valsts regulatoram paredz pienākums nodrošināt, izmantojot savas lēmējtiesības, "ka nepastāv konkurences kropļošana vai ierobežošana elektronisko komunikāciju nozarē".

⁽⁵⁷⁾ Tā 2006. gada 29. novembrī regulators uzlika OTE 3 miljonus euro lielu sodanādu, t.i., 1 000 000 euro par pastāvošā tiesiskā regulējuma pārkāpumiem (operatora iepriekšēja izvēle) un 2 000 000 euro par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu (atteikums nodrošināt piekļuvi tīklam, ietekmes tirgū pārmērīga izmantošana un ekonomiskas atkarības attiecību ļaunprātīga izmantošana). Visbeidzot 2007. gada 2. martā regulators saistībā ar izpildraksta atcelšanas procedūru izdeva divus pagaidu rīkojumus, darot to pēc pieprasījuma, ko bija iesnieguši vairāki alternatīvi pakalpojumu sniedzēji, kuriem OTE draudēja pārtraukt starpsavienojumu, pamatojoties uz to, ka šie pakalpojumu sniedzēji it kā bijuši OTE parādā ievērojamas summas. Pasākumā OTE uz laiku aizliegts pārtraukt starpsavienojumu, līdz regulators saskaņā ar pašreizējam regulējumam atbilstošu strīdu izšķiršanas procedūru būs izlēmis, vai OTE prasības ir pamatotas. Skatīt EETT paziņojumu presei 2007. gada 2. martā.

⁽⁵⁸⁾ Kā apstiprināja Grieķijas iestādes, pat ņemot vērā to, ka OTE patiešām agrāk nemaksāja šo nodokli, šis uzņēmums vienmēr ir atradies tieši tādā pašā stāvoklī kā konkurenti, jo saskaņā ar Grieķijas tiesību aktiem nevienam citam telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējam nebija jāmaksā šāds nodoklis. Saskaņā ar Likuma Nr. 1264/1982 19. panta 2. punktu valsts vai komunālo pakalpojumu uzņēmumi ir atbrīvoti no reklāmas nodokļa maksas. Administratīvā pirmās instances tiesa 2005. gadā nosprieda (Lēmums Nr. 9564/2005), ka jēdzieni "civildienests" un "komunālie pakalpojumi" Likumā Nr. 1264/1982 jāinterpretē tādā nozīmē, ka ikvienam licencētam telekomunikāciju operatoram, kas sniedz telekomunikāciju pakalpojumus, ir tiesības tikt atbrīvotam no reklāmas nodokļa neatkarīgi no tā, vai tas ir valsts vai privāts uzņēmums. Tāpēc šis atbrīvojums nerada OTE izdevīgāku stāvokli salīdzinājumā ar tā konkurentiem.

(148) Ņemot vērā minēto apņemšanos, Komisija uzskata, ka paziņoto pasākumu, izskatot to saistībā ar atbilstīgo judikatūru, tostarp spriedumu *Combus* lietā, var uzskatīt par atbalstu. Tomēr šo jautājumu nav nepieciešams turpināt iztīrīt, jo, pat atzīstot to par atbalstu, tas visādā ziņā ir saderīgs ar kopējo tirgu saskaņā ar Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

OTE akciju 4 % daļa, ko Grieķijas valsts ir paredzējusi pārskaitīt TAP-OTE, ir atbalsts, kas saderīgs ar kopējo tirgu 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta nozīmē, ja šīs akciju daļas vērtība pārskaitījuma dienā nepārsniedz 390,4 miljonus euro.

Ja OTE akciju 4 % daļa, ko Grieķijas valsts plāno pārskaitīt TAP-OTE, pārskaitījuma dienā pārsniedz 390,4 miljonus euro, Grieķija veiks visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka TAP-OTE nesaņems summu, kas pārsniegtu 390,4 miljonus euro.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Grieķijas Republikai.

Briselē, 2007. gada 10. maijā

Komisijas vārdā —
Komisijas locekle
Neelie KROES